

Nota speelruimte

gemeente Middelharnis
2009 – 2012

Middelharnis

Voorwoord

'De vrije tijd van kinderen verhuiselijk. De ruimte binnen – waar kinderen voorheen nauwelijks werden getolereerd door moeder – is nu een kinderspeelpaleis geworden. Omgekeerd is de straat veranderd van een plek waar kinderen ongestoord konden spelen en ontdekken, tot een domein voor volwassenen.' Aldus Lia Karsten, sociaalgeograaf en verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.

In 1998 is er voor de gemeente Middelharnis een *Beleidsnota Speelruimte* opgesteld. Deze beleidsnota bevatte het verslag van een integraal onderzoek naar de speelvoorzieningen in de gemeente Middelharnis. Op basis van dit onderzoek werden in de beleidsnota aanbevelingen gedaan voor de verschillende kernen. De afgelopen jaren is er uitvoering gegeven aan deze aanbevelingen.

Op het gebied van speelruimtebeleid zijn er ten opzichte van 10 jaren geleden diverse zaken veranderd, zoals zoveel zaken binnen de samenleving in een dergelijke periode veranderen. Jeugd ontwikkelt zich anders en krijgt andere wensen en behoeften, net als de volwassenen bijvoorbeeld een veranderde behoefte aan inspraak lijken te hebben. Er zijn landelijke ontwikkelingen met betrekking tot hoe men aankijkt tegen speelruimte en hiernaast heeft het aanbod van voorzieningen inmiddels al weer diverse transformaties door gemaakt. Dit zijn verschillende invloeden welke het wenselijk maken om tot uitgangspunten voor de komende jaren te komen, aangaande speelruimte.

Op 31 mei 2007 heeft de gemeenteraad een motie van de ChristenUnie aangenomen, waaruit onderstaande passage.

“Overwegende dat als gevolg van activiteiten op diverse beleidsterreinen de openbare ruimte binnen de kernen steeds verder versteend. Dat woningbouw, plaats voor parkeren van andere voorzieningen zorgen voor steeds verder invulling en benutting van openbare ruimte. Gevolg hiervan is dat het aantal en de omvang van de recreatief groenvoorzieningen in het algemeen en speelplaatsen in het bijzonder onder druk komen te staan. De gemeenteraad dit een ongewenste ontwikkeling vindt.”

<u>Inhoudsopgave</u>	
<u>Samenvatting</u>	pag. 5
<u>Inleiding</u>	pag. 7
<u>Uitgangspunten</u>	pag. 8
<u>Korte terugblik</u>	pag. 9
<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsnota speelruimte Middelharnis 1998 – 2008 • Leefbaarheidmonitor 2007 	
<u>Belangen van buitenspelen</u>	pag. 11
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van kinderen • Bevordering leefbaarheid buurt • Economische waarde 	
<u>Speelgelegenheid en speelfuncties</u>	pag. 13
<ul style="list-style-type: none"> • Speelgelegenheid • Speelfuncties 	
<u>Voorwaarden aan speelgelegenheden</u>	pag. 16
<u>Doelgroepen</u>	pag. 17
<u>Beschikbaarheid speelruimte</u>	pag. 19
<ul style="list-style-type: none"> • Kengetallen • Meervoudig ruimtegebruik 	
<u>Aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis</u>	pag. 23
<ul style="list-style-type: none"> • Aandachtspunten • Fotoboek speeltoestellen 	
<u>Veiligheid</u>	pag. 26
<ul style="list-style-type: none"> • Warenwetbesluit Attractie-, en Speeltoestellen 	
<u>Participatie en communicatie</u>	pag. 28
<ul style="list-style-type: none"> • Burgerparticipatie • Ambtelijke participatie • Ambtelijke werkgroep speelruimte Middelharnis • Klachtensysteem • (Aan)Vragen met betrekking tot speelvoorzieningen • Nieuwe initiatieven 	

Ontwikkelingen aanverwant aan speelruimtebeleid 2009 – 2012 pag. 34

- **Hernesseroord**
- **Stichting d'n Speeltuun**
- **Strandjes nabij dorpskernen**
- **Jachthaven Middelharnis**
- **Vliedpark**
- **Speelnatuur in Nieuwe Tonge**

Financiën pag. 36

- **Huidige situatie**
- **Gewenste situatie**
- **Cofinanciering**
- **Incidentele middelen**

Beleidsuitgangspunten 2009 – 2012 pag. 39

Bijlagen pag. 41

- **Bijlage 1: Quick scan 'Speelvoorzieningen in de bebouwde omgeving'**
- **Bijlage 2: Indeling districten**
- **Bijlage 3: Plattegronden vier kernen**
- **Bijlage 4: Grafiek benodigde middelen jaarlijkse vervanging speeltoestellen**

Samenvatting

In 1998 is er voor de gemeente Middelharnis een *Beleidsnota Speelruimte* opgesteld. Deze beleidsnota bevatte het verslag van een integraal onderzoek naar de speelvoorzieningen in de gemeente Middelharnis. Verschillende invloeden maken het wenselijk om de beleidsuitgangspunten aangaande speelruimte, voor de komende jaren vast te stellen.

Er bestaat geen expliciete wet die overheden verplicht om speelplekken aan te leggen. In grote mate zijn gemeenten vrij te bepalen op welke wijze het ruimte vrij wenst te maken ten behoeve van speelruimte. Deze nota speelruimte geeft weer hoe invulling gegeven wordt aan het bereiken van de hoofddoelstelling. *"Het op interactieve wijze ontwikkelen van een op de behoefte van kinderen afgestemd aanbod van voorzieningen, die door het gemeentebestuur als een basisvoorziening wordt aangemerkt, naar aard (wat),omvang (hoeveel) en spreiding (waar) in de openbare ruimte"*.

De effecten die buiten spelen op kinderen hebben, zijn meer omvattend dan op het eerste gezicht, gedacht wordt. Het heeft positieve effecten op de ontwikkeling van kinderen, bevordert de leefbaarheid in de buurt en speelruimte vertegenwoordigt ook een economische waarde. De gemeente Middelharnis wenst op buurt-/ wijkniveau formele speelgelegenheden te bieden, maar erkent hiernaast ook de waarde van informele speelruimte. Voldoende en toegankelijke informele speelruimte verlaagt de behoefte aan ingerichte speelplaatsen.

Bij de realisatie van en het onderhoud aan speelgelegenheden, wordt rekening gehouden met een aantal voorwaarden als bereikbaarheid en ordelijkheid. Ook veiligheid is van groot belang, waarvoor de wettelijke verplichtingen nageleefd worden. Door gevarieerde speelvoorzieningen te gebruiken bij de inrichting van speelgelegenheden, hebben deze een aantrekkingskracht op een brede doelgroep. De gemeente Middelharnis beschouwd kinderen/ jeugdigen tussen de 0 en 12 jaar oud als voornaamste doelgroep voor de formele speelvoorzieningen.

Het blijft van belang openbare ruimte beschikbaar te houden als speelruimte. Zo dient er bij wijzigingen binnen de openbare ruimte, aandacht te zijn voor de gevolgen welke deze hebben op de speelruimte. Diverse afdelingen binnen 'het gemeentehuis' hebben hier invloed op, wat het belangrijk maakt hier onderling over af te stemmen. De werkgroep speelruimte dient hierin, bijvoorbeeld door aanvragen in breed comité te beoordelen, een voorname rol te vervullen.

De gemeente Middelharnis beheert ruim 40 formele speelgelegenheden, verspreid door de vier kernen. Wanneer de spreiding van de speelgelegenheden bezien wordt naast het aantal kinderen tussen 0 en 12 jaar oud, blijkt het wenselijk voor enkele 'districten' te onderzoeken wat de mogelijkheden tot extra speelgelegenheden zijn. 'Middelharnis Noord', Sommelsdijk Noord' en Nieuwe Tonge, lijken hier het meest voor in aanmerking te komen.

De leefbaarheidmonitor 2007 heeft uitgewezen dat de burger de speelvoorzieningen en het onderhoud ervan binnen de gemeente Middelharnis, over het algemeen onder de maat vinden. De voornaamste maatregelen waarmee getracht wordt, deze waardering voor de speelvoorzieningen te verhogen zijn;

- Aan alle wettelijke (veiligheids)vereisten voldoen
- Klachten binnen twee werkdagen in behandeling nemen en waar mogelijk verhelpen
- De kinderen inspraak geven binnen het speelruimtebeleid
- De buurt inspraak geven in de invulling van de speelruimte
- Ambtelijke afstemming optimaliseren
- Publiciteit geven aan inspanningen t.b.v. speelruimte

Door te kunnen beschikken over de benodigde financiële middelen voor onderhoud en vervangingen, kunnen de huidige speelgelegenheden op hoogwaardige wijze in stand gehouden worden. Voor eventuele nieuwe speelvoorzieningen zullen behoefte vanuit de gemeenschap en burgerparticipatie vereisten zijn.

Inleiding

Er bestaat geen expliciete wet die overheden verplicht om speelplekken aan te leggen. Toch acht het merendeel van de Nederlandse gemeenten het van groot belang dat er binnen de eigen gemeentegrenzen voldoende speelgelegenheid geboden wordt. Het inrichten van speelplekken binnen de bebouwde kom is hiervoor het meest gebruikte 'instrument'.

In 1983 stelde de werkgroep Den Dunnen al voor om het recht van kinderen op speelruimte *wel* wettelijk vast te leggen. De Socialistische Partij diende in 2003 een voorstel voor een nieuwe 'Wet buitenspeelruimte' in, maar een wet is er nog steeds niet door. Gemeenten zijn dus in grote mate vrij om zelf te bepalen op welke wijze en in welke mate, het speelruimte en speelgelegenheid wenst te bieden. Wel is een verplichting te ontleen aan de "Universele verklaring van de rechten van de mens", waarin beschreven staat dat ieder mens recht heeft op vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid.

Nog belangrijker in deze is het verdrag inzake de rechten van het kind, dat werd aangenomen door de Verenigde Naties op 20 november 1989. Het omvat alle kinderrechten, geldt wereldwijd en heeft dezelfde kracht als een wet in Nederland. Het verdrag is eigenlijk een contract tussen de overheden en hun minderjarige bevolking. Het is de plicht van elke overheid om daarmee rekening te houden.

Lid 1 van Artikel 31 uit het verdrag luidt:

De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven.

Het bieden van voldoende speelruimte is één van de wijzen waarop invulling gegeven wordt aan bovenstaand artikel, uit de rechten van het kind. Ook de gemeente Middelharnis hecht er veel waarde aan te voldoen aan de wensen en behoeften van haar burgers, aangaande speelruimte. De volgende hoofdstukken zetten het speelruimtebeleid binnen de gemeente Middelharnis uiteen voor de periode 2009 - 2012. Het geeft de kaders en beleidsuitgangspunten voor de ontwikkeling van speelruimte aan.

De op hoofdstuk *Uitgangspunten* volgende hoofdstukken, worden allen afgesloten middels één of meerdere kaders. In deze kaders staan beleidsuitgangspunten opgenomen, voor het speelruimtebeleid 2009 – 2012. Alle beleidsuitgangspunten worden opvolgend aangehaald in hoofdstuk *Beleidsuitgangspunten 2009 – 2012*.

Uitgangspunten

Voor het spelen en derhalve voor het speelruimtebeleid is voor de kinderen (0-12 jaar) de totale woonomgeving belangrijk. Aan de rol van de gemeente in deze - randvoorwaardelijk en voorwaardenscheppend - ligt een visie, een doel en het te bereiken resultaat ten grondslag. Deze kunnen voor de gemeente Middelharnis als volgt worden geformuleerd:

Het toepassen van speelruimtebeleid is geen willekeurig proces. De gemeente Middelharnis wil hierin weloverwogen keuzes maken, waarbij het de verscheidene functies van spelen erkent. Van belang is het besef dat gedurende de kinderjaren, de volwassenen van de toekomst gevormd worden.

Visie

“Bij het ontwikkelen en in standhouden van speelruimtebeleid, staan kinderen en hun belevingswereld centraal. Het speelruimtebeleid draagt op diverse vlakken bij aan de positieve ontwikkeling en vorming van kinderen”.

De hoofddoelstelling geeft verdere invulling aan het begrip ‘speelruimtebeleid’ en leidt tot onderstaande subdoelen.

Hoofddoelstelling

“Het op interactieve wijze ontwikkelen van een op de behoefte van kinderen afgestemd aanbod van voorzieningen, die door het gemeentebestuur als een basisvoorziening wordt aangemerkt, naar aard (wat),omvang (hoeveel) en spreiding (waar) in de openbare ruimte”.

Subdoelen zijn:

- Het op hoogwaardig niveau in stand houden van bestaande speelvoorzieningen welke naar tevredenheid van gebruikers en betrokkenen functioneren.
- Daar waar de middelen hiertoe beschikbaar zijn, aanpassen van bestaande speelvoorzieningen ter bevordering van het gebruik hiervan.
- Waar mogelijk aanvullen van het bestaande speelvoorzieningenaanbod naar een voor de gemeente Middelharnis meer optimale norm, waarbij rekening gehouden wordt met spreiding en behoefte.
- Speelruimte en speelvoorzieningen op buurt-/ wijkniveau bieden, op basis van wensen vanuit de buurten en wijken.
- Diversiteit in het speelvoorzieningenaanbod bieden, indien gewenst.
- Inspelen op de (verborgen) speelfuncties in de openbare ruimte en waar mogelijk de speelwaarde waarborgen.

Deze subdoelen zullen nagestreefd worden in de periode 2009 – 2012, om te komen tot het beoogde resultaat.

Beoogd resultaat

“De gestelde doelen dragen bij aan een evenwichtig, gespreid en toegankelijk aanbod van speelvoorzieningen voor kinderen in de gemeente Middelharnis”.

Korte terugblik

Beleidsnota speelruimte Middelharnis 1998 - 2008

Als in het voorwoord aangehaald, is in 1998 voor de gemeente Middelharnis een beleidsnota speelruimte opgesteld. Op basis van een integraal onderzoek naar de speelvoorzieningen werden in de beleidsnota aanbevelingen voor de toekomst gedaan, voor de verschillende kernen. In de beleidsnota Speelruimte 1998-2008 werd het volgende beleidsdoel geformuleerd:

Het tot stand brengen en in stand houden van een evenwichtig, over de gemeente verspreid, patroon van veilige en aantrekkelijke speelvoorzieningen, dat tegemoet komt aan de speelbehoefte van de kinderen en jongeren.

In het jaar 2004 heeft een tussentijdse evaluatie van het speelruimtebeleid plaatsgevonden. Gezien het tijdsbestek waarin de evaluatie uitgevoerd moest worden, is gekozen voor een evaluatie aan de hand van de kennis en ervaring die aanwezig was binnen de organisatie. Uit het tussentijds evaluatiemoment bleek dat het toenmalige aantal speelvoorzieningen grotendeels voorzag in de behoefte aan speelruimte. Het geringe aantal klachten/verzoeken wat de gemeente Middelharnis op dat moment ontving, bevestigde dit. Per kern zijn enkele aanbevelingen gedaan, waaraan in de volgende jaren aandacht besteed diende te worden. Aan veel van deze aanbevelingen is vervolgens ook gehoor gegeven en zijn daadwerkelijk uitgevoerd.

Leefbaarheidmonitor 2007

In 2007 kreeg de interactieve beleidsvorming meer aandacht binnen de gemeente Middelharnis. In het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is in het eerste halfjaar van 2007 onderzoek gedaan, naar de beleving van de leefbaarheid binnen de gemeente Middelharnis. Middels het nemen van een steekproef zijn 2500 burgers gevraagd naar hun beleving. Hierop hebben 1040 burgers gereageerd, statistisch een meer dan goede representativiteit van de algehele bevolking. Het rapport geeft weer hoe de burgers hun leefbaarheid beleven, onderverdeeld op een aantal uitéénlopende onderwerpen. Op 17 juli 2007 heeft het college het onderzoek vastgesteld en besloten om de aanbevelingen en conclusies mee te nemen in het (nieuwe) beleid. Het is o.a. een basis voor de buurtplannen die zullen ontstaan uit de ontwikkeling rondom het buurt en kerngericht werken en de speelruimtenota.

	Middelharnis Noord	Middelharnis Zuid	Sommelsdijk Westplaat	Sommelsdijk Noord	Sommelsdijk Zuid	Nieuwe-Tonge	Stad aan 't Haringvliet	Totaal	
4	Kwaliteit woning	7,4	7,5	8,1	7	7,2	7	6,9	7,3
	Kwaliteit omgeving	6,3	7	7,3	5,9	6,1	5,9	5,7	6,3
	Parkeergelegenheid	5,6	6,5	7,2	5,4	5,6	5,9	6,2	6,1
	Openbare verlichting	7	7,2	7,7	6,9	6,4	7	6,4	6,9
	Aanwezigheid groenvoorzieningen	5,9	6,8	6,8	5,8	6,6	6,2	6,6	6,4
	Onderhoud groenvoorzieningen	6,1	6,6	7	6,1	6,2	6,1	6,4	6,4
	Aanwezigheid speelvoorzieningen	3,6	6,4	5,9	4,8	5,8	5	5,3	5,3
	Onderhoud speelvoorzieningen	3,8	6,4	6,3	5,2	5,5	5,1	5,2	5,4
	Scholen	7,5	7,7	7,6	7,6	7,9	7,2	7	7,5
	Sociale-culturele voorzieningen	6,1	7	7,1	6,9	7,3	5,9	6,4	6,7
	Sportvoorzieningen	6,8	7	7,1	6,9	7,3	5,9	6,4	6,8
	Winkels	8	7,6	7,9	7,5	7	5,5	1,7	6,5
	Horecagelegenheden	6,7	6,8	7	6,2	6,2	6,4	4,7	6,3

De resultaten uit de leefbaarheidmonitor aangaande de speelruimte hadden een heel andere uitkomst dan de evaluatie uit 2004 zou doen vermoeden. Over het algemeen kan worden gezegd dat de burgers van Middelharnis de speelvoorzieningen en het onderhoud ervan binnen de gemeente Middelharnis onder de maat vinden. Gemiddels scoort dit een onvoldoende nl. 5,3. Alleen Middelharnis Zuid en de Westplaat krijgen een voldoende voor dit onderdeel. Binnen Middelharnis Noord wordt dit onderdeel beoordeeld met een forse onvoldoende.

Thans expireert de huidige nota. De nota is inmiddels meer dan 10 jaar oud. Nieuwe inzichten en maatschappelijke ontwikkelingen leiden ertoe om een nieuwe speelruimtenota op te stellen.

De waardering van de burger voor het speelvoorzieningenaanbod binnen de gemeente verhogen, door uitvoering te geven aan de nota speelruimte 2009 – 2012.

Belangen van buitenspelen

Spelen is en lijkt een natuurlijke activiteit, die kinderen individueel of met andere kinderen eindeloos kunnen uitoefenen. Door te spelen wordt verveling voorkomen en zolang het veilig gebeurt, is spelen een ideaal tijdverblijf voor jeugdigen. Toch zijn de effecten die buiten spelen op een kind hebben veel meer omvattend dan op het eerste gezicht gedacht wordt. Onderstaande effecten tonen het grote belang van voldoende speelruimte binnen de gemeente.

Ontwikkeling van kinderen

Creativiteit, Spelen prikkelt een kind creatief om te gaan met de aanwezige voorzieningen binnen de speelruimte, of juist het gebrek hieraan. Vanuit niets kan een kind iets maken en in combinatie met de vaak grote fantasie, wordt de creativiteit van kinderen ontwikkeld. Creatief om kunnen gaan met situaties en problemen zal iemand gedurende zijn/ haar hele leven van pas komen.

Motoriek, Het kind heeft op alle vlakken van de ontwikkeling motoriek nodig. Om de wereld om je heen te kunnen ontdekken moet je je kunnen bewegen, je moet dingen kunnen pakken en kunnen vasthouden, je moet je kunnen gaan verplaatsen en kunnen aftasten. Maar ook de ontwikkeling van spraak en het uiten van emoties vraagt om motoriek. Problemen met de motoriek hebben dan ook een grote invloed op de ontwikkeling van het kind. Motoriek kan binnenshuis worden ontwikkeld, maar speelgelegenheid buitenshuis kan op natuurlijke en speelse wijze een grote bijdrage aan de ontwikkeling van de motoriek van het kind leveren.

Gezondheid, Uit diverse onderzoeken blijkt dat jongeren steeds minder bewegen en te maken krijgen met overgewicht. In Nederland is momenteel één op de acht kinderen te dik, in sommige leeftijdsgroepen is het percentage te dikke kinderen in vijf jaar tijd verdubbeld! Van de 400.000 te dikke kinderen heeft tien procent obesitas. Een actieve invulling van de vrije tijd komt de gezondheid van kinderen ten goede. Door veel in beweging te zijn, ontwikkelt een kind de spieren en worden bijvoorbeeld de behendigheid en het evenwicht getraind.

Sociale vaardigheden, Spelen is één, maar **samen** spelen vergt heel andere kwaliteiten van een kind. Door te spelen leert een kind om te gaan met andere kinderen en andere personen. De regels in de sociale omgang worden spelenderwijs duidelijk.

Ontwikkeling persoonlijkheid, Al in een vroeg stadium van het leven wordt iemands persoonlijkheid gevormd. Wat ervaart een kind bijvoorbeeld als prettig en wat niet. Onder welke omstandigheden leidt een actie tot een bepaalde reactie bij het kind. Buiten spelen biedt (keuze)vrijheden voor een kind, waardoor de persoonlijkheid ontwikkelt.

Bevordering leefbaarheid buurt

Sociale cohesie buurt, Kinderen leggen over het algemeen onderling gemakkelijk contacten. Hiermee bouwen zij binnen korte tijd een eigen netwerk op in de buurt, waarbij de ouders vaak ook betrokken worden. Naast spelende kinderen zijn ook vaak ouders aanwezig bij speelgelegenheden, welke de boel enerzijds in de gaten houden en hiernaast contacten met elkaar onderhouden. Een buurt waarin de bewoners het toezicht op elkaars kinderen toevertrouwen, kent een sterke sociale controle en veel onderlinge contacten. Hiermee wordt dus ook invulling gegeven aan prestatieveld 1 van de WMO, 'het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.'

Voorkomen isolement/ gezinsdruk, Bij onvoldoende speelgelegenheid in de buitenruimte zijn kinderen min of meer genoodzaakt zich binnenshuis te vermaken. Binnenshuis richten kinderen zich veel sneller op individuele activiteiten als computeren en televisie kijken. In vergelijking met samen spelen ontwikkelt een kind zich op de eerder genoemde vlakken minder snel en goed. Ook leidt een situatie waarin kinderen voornamelijk binnenshuis zijn, sneller tot gezinsdruk met alle negatieve gevolgen van dien.

Uitstraling, Een goed onderhouden speelvoorziening gelegen in de buurt, maakt een buurt aantrekkelijk om in te wonen. Spelende kinderen geven een buurt een positieve uitstraling van activiteit en samenhang.

Overlastbeperking, Kinderen in een omgeving met voldoende sport- en speelgelegenheid zijn minder snel geneigd zich hinderlijk op te houden in de openbare ruimte. Door voldoende gelegenheid hiervoor te bieden hoeft de jeugd niet uit te wijken naar plaatsen welke hiervoor niet bedoeld zijn en waar het tot overlast leidt. Vandalisme en vernielingen kunnen hier in bepaalde mate door worden voorkomen en teruggedrongen.

Economische waarde

Aantrekkingskracht potentiële bewoners, In het besluitvormingsproces om tot huur/ koop van een woning over te gaan, speelt de locatie en de omgeving waarin de woning gelegen is een belangrijke rol. Voldoende aanwezige speelruimte en goed onderhouden speelvoorzieningen in de buurt, maken een huis dus aantrekkelijk om in te wonen. Zeker voor ouders van kinderen/ jeugdigen is dit een invloedrijke factor in de keuze om zich ergens te vestigen. (zie ook *Sociale cohesie buurt*)

De brede effecten van buitenspelen erkennen en hiermee samenhangend het belang van speelruimte binnen de gemeente onderschrijven.

Speelgelegenheid en speelfuncties

‘Zo’n glijbaan en zo’n wip zijn voor de kleintjes nog wel leuk, maar als je tien bent heb je er misschien al honderd of duizend keer opgezeten. Dan is de lol er wel af. Dan wil je iets anders om te spelen. Iets spannenders’. Leila, 10 jaar.

Speelgelegenheid

Het is belangrijk om op te merken dat ‘speelruimte’ niet gelijk is aan ‘speeltoestel’ of ingerichte speeltuin. Kinderen maken tijdens het spelen gebruik van hun totale woonomgeving en niet alleen van de ‘door volwassenen daartoe bestemde en ingerichte buitenruimte’. Speeltoestellen kunnen gezien worden als een vervanging van, of toevoeging op de speelaanleidingen die van nature aanwezig zijn. Men ziet dan ook vaak dat de noodzaak van speelplekken toeneemt naarmate de fysieke ruimte om te spelen afneemt.

Speelaanleidingen kunnen eenvoudige tot geavanceerde toestellen zijn, maar het kan net zo goed een paaltje of een parkbankje, een hoop grond of zand, een omgevallen boom of verwaaide tak, een open grasveld of een ondoordringbaar heestervak, een natte plek of een heuvel, onverhard of juist verhard terrein zijn. Tussen formele en informele speelruimte bestaan dus duidelijke verschillen, maar tegelijk zijn er ook veel overeenkomsten in bijvoorbeeld de voorwaarden aan deze speelruimten. Dit zal o.a. in de hoofdstukken *speelfuncties* en *voorwaarden aan speelgelegenheden* naar voren komen.

De speelruimte binnen de gemeente Middelharnis bestaat dus uit formele en informele speelruimten:

- *formele speelruimte* is die ruimte die speciaal voor buitenspelen bedoeld en ingericht is. Een speelplaats met toestellen en/of voorzieningen voor balspel (doelen, baskets, etc.) of een met speeltoestellen ingerichte speeltuin;
- *informele speelruimte* is die ruimte in de woonomgeving die niet speciaal is ingericht om dienst te doen als speelruimte, maar daar toch (gezien het gebruik) heel geschikt voor is. Gebruikelijke voorbeelden hiervan zijn grasvelden, pleinen, brede stoepen, portieken, etc.

Op beide vormen van speelruimte wordt in deze notitie ingegaan, waarbij de nadruk ligt op de formele speelgelegenheid.

Formele speelruimte

Formele speelplekken zijn plekken die exclusief voor buitenspelen zijn aangelegd en ingericht. Als veilige speelplek in de openbare ruimte en ontmoetingsplek vormen ze een essentieel onderdeel van de buitenspeelruimte. De gemeente Middelharnis streeft er naar formele speelgelegenheden op buurt-/ wijkniveau te bieden.

Jeugd is grofweg in te delen in diverse doelgroepen met hun eigen kenmerken en speelbeleving. (zie hiervoor ook hoofdstuk *Doelgroepen*) Vanuit de ‘speelvoorzieningenbranche’ wordt hier ook op ingespeeld, door per doelgroep specifieke toestellen en speelaanleidingen te bieden. In praktijk is de scheiding tussen doelgroepen niet zo hard en maken doelgroepen gebruik van ‘elkaars’ voorzieningen binnen de speelruimte. Zo heeft een speelgelegenheid met diverse voorzieningen voor diverse doelgroepen, ook een aantrekkingskracht op een groot deel van de jeugd.

Een (ook) voor een wat oudere doelgroep aantrekkelijke speelplek kan er wel toe leiden dat een jongere doelgroep zich, door de aanwezigheid van oudere jeugd, wat laat afschrikken. Hetzelfde kan voor ouders gelden. Een gevarieerd aanbod binnen een speelgelegenheid leidt echter tot een hoge speelwaarde. Voor de sociale en lichamelijke ontwikkeling kan het combineren van voorzieningen voor verschillende doelgroepen positieve gevolgen hebben. Het accepteren van elkaar is tenslotte ook een voorname les welke tijdens het buitenspelen geleerd wordt.

Het zijn niet alleen de voorzieningen welke binnen de speelruimte geplaatst zijn, die een speellocatie aantrekkelijk maken. Ook de evt. aanwezige afrastering en ondergrond voegen speelwaarde toe aan de speelruimte. Afrastering kan dienen als doeltje of schuilplaats en houtsnippers kunnen naast zachte valgrond ook als spel materiaal dienen. De gemeente Middelharnis hanteert vier algemene basisvoorwaarden voor de inrichting van de formele speelruimte, waar in het hoofdstuk *voorwaarden aan speelgelegenheden* wordt ingegaan.

Formele speelruimte laat zich, in tegenstelling tot informele speelruimte, vrij eenvoudig kwantificeren. Zie voor de kwantificering formele speelruimte het hoofdstuk *Aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis*.

Informele speelruimte

In tegenstelling tot de formele speelruimte, is informele speelruimte niet als zodanig bedoeld ten tijde dat het aangelegd is. Sterker nog, braakliggend terrein dat soms nog geheel geen duidelijke bestemming heeft, kan ook dienst doen als informele speelruimte. Toch bekleedt het dan wel degelijk de functie van speelgelegenheid. De landelijke tendens is dat het creatieve spel van kinderen afneemt. Het creatieve spel is juist belangrijk voor de ontwikkeling van probleemoplossend gedrag. Er is steeds meer "gepland" spel gekomen, wat o.a. bevestigd wordt door de toename van ingerichte speelplaatsen, ten opzichte van de terugloop van informele speelruimte. Ook het buitenspelen aan sich neemt af, wat te maken heeft met de afnemende beschikbare ruimte en de afnemende sociale acceptatie van de buurt. Daarnaast neemt ook de beschikbare vrije tijd van kinderen af door deelname aan georganiseerde activiteiten (sport en vereniging), televisiekijken en het gebruik van de computer. Het creëren van een uitdagende en avontuurlijke bespeelbare buitenruimte moet kinderen aansporen naar buiten te gaan, hun verbeelding te gebruiken en zich veelzijdig te ontwikkelen. Informele speelruimte heeft voor verschillende leeftijdsgroepen een andere betekenis en wordt de ruimte wordt hiermee ook op andere wijze benut.

Informele speelruimte voor kinderen van 0 tot en met 5 jaar

Om een indruk te krijgen van wat bedoeld wordt met informele speelruimte voor kinderen is het goed eens buiten te gaan kijken. De kinderen zullen dicht bij huis, bij wijze van spreken onder het keukenraam, bezig zijn om materialen en bewegingen te leren kennen. Omdat een jong kind geen gevaren kan onderscheiden, is het belangrijk dat er geen of zeer weinig auto's, brommers en fietsers over de in gebruik zijnde informele speelruimte rijden. Daarom zijn de tuin, de oprit en de stoep en in mindere mate de straat en het grasveldje aangrenzend aan de voordeur de belangrijkste bron van informele speelruimte. Voor een dergelijk jong kind valt al heel wat te beleven op twintig vierkante meter!

Informele speelruimte voor jeugd van 6 tot en met 11 jaar

De jeugdigen gaan steeds verder de buurt in. Hun verkenningsgebied is vrijwel de gehele openbare ruimte. Wanneer men door een buurt loopt waar veel jeugdigen wonen, zal men vrijwel in ieder plantsoen, langs iedere sloot, op elk stuk rustige verharding en op menig blinde muur de sporen van spel aantreffen. Van groot belang voor deze leeftijdsgroep is de mogelijkheid te ontmoeten op een grasveldje of pleintje en straatspel of een balspel te doen en een stuk openbaar groen om in te struinen.

Informele speelruimte voor jongeren van 12 jaar en ouder

Voor de jongeren is het ontmoeten van leeftijdsgenoten zeer belangrijk. Dit gebeurt voor een groot deel in de openbare ruimte. Hoe vaak zijn er na schooltijd of na het eten niet diverse groepjes jongeren in de buurt te vinden die met elkaar de laatste nieuwtjes staan uit te wisselen. Deze doelgroep zit in een fase waarin het nieuwe mensen leert kennen, mobieler wordt en onafhankelijker, waarmee het ook de mogelijkheid heeft zich door de gehele gemeente te verplaatsen. De toezicht op deze doelgroep is in mindere mate van belang dan bij de twee jongere doelgroepen.

Speelfuncties

De effecten van speelruimte binnen de gemeente zijn in het hoofdstuk *belangen van buitenspelen* al benoemd. Hiernaast kunnen we in grote lijnen vier functies van spelen onderscheiden.

1. Spel als bewegingselement: Het bezig zijn met het lichaam, de motoriek. Daarbij is het belangrijk dat een kind verschillende speelbewegingen kan maken. Dus niet alleen voor- en achteruit of rondraaien, maar bijvoorbeeld ook klimmen. Vooral combinatietoestellen bieden veel mogelijkheden.
2. Spel als socialisatie: Tijdens het spel zijn er veel gebeurtenissen die te maken hebben met het verkennen, oefenen en bewust gebruiken van sociale vaardigheden. Kinderen leren juist in de openbare ruimte, waar zich veelal ook onbekende kinderen om mee samen te spelen bevinden, wat samen spelen vergt.
3. Spel als constructieactiviteit: Dit gaat onder meer om het ordenen van materiaal, waarnemen van dimensies en het ervaren van de verschillende materialen. Inzichten die voor de ontwikkeling in het verdere leven van groot belang zijn.
4. Spel als verkenning en fantasiemogelijkheid: Kinderen kunnen tijdens het spelen de verschillende mogelijkheden verkennen en hun fantasie gebruiken. Denk maar eens aan een houten speelhuis. In de fantasie van kinderen kan het bijvoorbeeld een winkeltje zijn, een school of een restaurant. Juist binnen informele speelruimte bepalen kinderen middels de eigen fantasie de speelwaarde van de openbare ruimte.

Kinderen beleven dus niet alleen veel plezier aan het spelen. Tegelijkertijd zijn ze bezig met hun ontwikkeling. Bij de aanleg van en onderhoud aan speelruimte en speelvoorzieningen, wordt de mogelijkheid tot het benutten van de genoemde speelfuncties gewaarborgd. De wijze waarop kinderen gebruik maken van de speelruimte en speelvoorzieningen inpassen in hun spel, doen zij uiteindelijk toch naar eigen inzicht.

Formele speelgelegenheden bieden op buurt-/ wijkniveau.

Informele speelruimte binnen de openbare ruimte als zodanig erkennen en waarborgen.

Binnen de speelruimte de mogelijkheden bieden voor de diverse functies van spelen.

Voorwaarden aan speelgelegenheden

Binnen de gemeente Middelharnis worden vijf algemene basisvoorwaarden voor de inrichting van de formele speelruimte gehanteerd. Deze voorwaarden hebben betrekking op veiligheid, bereikbaarheid, samenhang en betrokkenheid. Omdat kinderen zelf besluiten welke ruimte dienst doet als informele speelruimte, is het lastiger dezelfde voorwaarden hiervoor te hanteren. Wel degelijk wordt hier rekening mee gehouden bij het onderhoud van de openbare ruimte.

1. Veiligheid

De speeltoestellen op de speelplekken moeten een veilige technische staat hebben. Dit staat beschreven in de wet "Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen". Hierin zijn de verantwoordelijkheden voor de fabrikant/leverancier en de beheerder vastgelegd. (zie ook hoofdstuk *Veiligheid*)

2. Bereikbaarheid

De speelvoorzieningen moeten veilig bereikbaar zijn voor de doelgroep. Hoe jonger de doelgroep waarvoor de speelvoorziening is bedoeld, des korter dient de afstand tussen wonen en spelen te zijn. Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de jongste de doelgroep verwacht mag worden dat deze onder begeleiding gebruik maken van de speelvoorzieningen. Hiermee wordt de mogelijke afstand tot de voorziening verhoogd.

3. Samenhang

De speelvoorzieningen hebben functionele samenhang met de omgeving. Wij stemmen het ontwerp van de speelplek af op de inrichting van de directe woonomgeving. In het ontwerp van de speelvoorziening wordt tevens rekening gehouden met de overzichtelijkheid van de speelvoorziening. Dit draagt bij aan (het gevoel van) de veiligheid en sociale controle.

4. Betrokkenheid

De bewoners worden betrokken bij de ideevorming over de inrichting van de speelruimte in hun woonomgeving. Om tot een breed gedragen en goed plan te komen nemen ambtenaren, volwassenen omwonenden en kinderen deel aan dit proces. Hierbij stelt de gemeente per situatie de kaders vast op welke onderdelen de bewoners invloed kunnen uitoefenen. De inspraak die de buurt heeft bij het realiseren van speelvoorzieningen leidt tot een verhoogde cohesie in de buurt en betrokkenheid bij de voorziening.

5. Ordelijkheid

Mede in het kader van de veiligheid, is het belangrijk dat er binnen en rond de speelruimte niet allemaal rotzooi verspreid ligt. Ook geeft dit een zeer onverzorgd beeld en trekt aanwezig vuil nog eens extra vuil aan. De gebruikers van de speelruimte hebben grote invloed op het voorkomen van rotzooi binnen de speelruimte. De gemeente voorziet echter wel op vrijwel alle speelplaatsen prullenbakken, welke wekelijks geleegd worden. Hierbij worden de speelruimte en directe omgeving gelijk opgeschoond van verder zwerfvuil.

De voorwaarden aan speelgelegenheden hanteren en indien nodig verbeteringen in aanbrengen.
--

Doelgroepen

Het is van belang te beseffen welke doelgroepen er gebruik maken van de speelruimte en op welke wijze zij dit doen. Ieder kind kent zijn/ haar eigen ontwikkelingspatroon en ontwikkelt eigen interesses. Hierdoor is van belang dat de speelruimte voldoende variatie kent qua speelfuncties en evt. voorzieningen, waardoor het voor meerdere doelgroepen aantrekkelijk is, als aangehaald in hoofdstuk *speelgelegenheid*. De gemeente Middelharnis tracht speelruimte zo min mogelijk in te richten voor één specifieke doelgroep en wenst het breed toegankelijk te houden.

Toch zijn er op basis van leeftijd grofweg drie doelgroepen te onderscheiden.

Kinderen van 0 tot en met 5 jaar

Voor kinderen tot en met circa drie jaar (peuters) is de speelplek een plaats waar hij of zij onder begeleiding van een oudere veilig kan liggen, staan, kruipen of rondstruinen. Het alleen en zelfstandig spelen van een dergelijk jong kind vindt plaats in de besloten omgeving van de woning, bijvoorbeeld in de tuin, de woonkamer of eventueel direct bij de voordeur. Als de kinderen naar groep één of twee van de basisschool gaan (kleuters) worden ze langzaamaan steeds zelfstandiger en willen en mogen ze meer hun omgeving verkennen. Dat gebeurt eerst dicht bij huis zodat de ouders nog enig zicht op het kind hebben, maar al snel verder de straat in waar het kind steeds meer nieuwe mogelijkheden vindt om te spelen. Een eerste ontdekking van de informele speelruimte vindt in deze levensfase plaats. Voor het bezoeken van speelruimte welke buiten het zichtveld van de eigen woning valt, is begeleiding door bijvoorbeeld een ouder gangbaar.

Binnen de gemeente Middelharnis wonen circa 1.193 kinderen.

Jeugd van 6 tot en met 11 jaar

De groep die in deze nota als jeugd(igen) wordt aangeduid betreft de kinderen uit de groepen drie tot en met acht van de basisschool. Binnen deze leeftijdsgroep gaat jeugd steeds meer op ontdekkingstocht uit. Jeugdigen uit de onderbouw mogen vaak nog geen drukke straten oversteken en moeten dicht bij huis blijven. Vanaf een jaar of acht echter zwermen ze uit over de gehele wijk. Speelgelegenheden worden veelal zonder ouderlijke begeleiding bezocht, wat nu vaker in groepsverband gebeurt. Het schoolplein is voor hen vaak een belangrijke speel- en ontmoetingsplek. Deze doelgroep krijgt steeds meer behoefte zelf het spel te bepalen en neigt zodoende steeds meer naar de informele speelruimte.

Binnen de gemeente Middelharnis wonen circa 1.345 jeugdigen.

Jongeren van 12 jaar en ouder

Eenmaal op het voortgezet onderwijs treedt er meestal weer een gedrags- en interesseverandering op. De jongeren blijken de al dan niet daartoe ingericht openbare ruimte vaak te gebruiken om zich te verzamelen, rond te hangen en te sporten. Ze verplaatsen zich hiervoor zelfstandig over de gehele kern. Buiten daarvoor ingerichte, openbare sportfaciliteiten laat het zich moeilijk leiden door aangewezen speelruimte. Mede om deze reden wordt deze doelgroep specifiek uitgelicht in de Jeugdnotitie gemeente Middelharnis. De voorzieningen in de openbare ruimte welke voor deze doelgroep gerealiseerd worden, richten zich meer op verblijfplaatsen dan op speelruimte.

In de gemeente Middelharnis wonen circa 2.599 jongeren vanaf 12 tot en met 23 jaar.

Voor een uitsplitsing van de genoemde aantallen per doelgroep wordt u verwezen naar het hoofdstuk *aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis*. De aantallen zijn gegevens per 01 – 01 – 2009.

Gevarieerd aanbod speelvoorzieningen gebruiken bij inrichting van formele speelruimte.
--

De leeftijdscategorieën 0 tot en met 5 jaar en 6 tot en met 11 jaar, zijn de twee doelgroepen waarop bij de inrichting van formele speelruimte de nadruk ligt.
--

Speelruimte toegankelijk en door het aanbod aan voorzieningen, aantrekkelijk houden voor een brede doelgroep.

Beschikbaarheid speelruimte

Bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen krijgt de positie van het kind vaak te weinig aandacht. Woningbouwprojecten worden opgestart en in de praktijk wordt er vaak in een laat stadium gekeken of en waar er eventueel nog ruimte zou zijn voor een speelgelegenheid. Ook krijgt het belang van bijvoorbeeld (voldoende) parkeerplaatsen regelmatig de prioriteit boven bespeelbare stoepen en/ of groenstroken. Kortom; speelruimte staat onder druk!

Geschikte buitenruimte voor de jeugd wordt steeds schaarser. Factoren die de veilige en zelfstandige bewegingsvrijheid van kinderen en jongeren beperken of hiervoor een risico kunnen vormen, zijn o.a.:

- de schaalvergroting in de samenleving (bijvoorbeeld: minder scholen en grotere afstanden van huis naar school);
- de 'krimp' van de openbare ruimte in oude en nieuwe wijken door de toename van de privé-ruimte en de permanente groei van de automobiliteit en de barrièrewerking die daarvan uitgaat;
- de toenemende vergrijzing van de samenleving, waardoor kinderen een steeds kleinere bevolkingsgroep worden en andere belangen hoger op de politieke agenda komen te staan. Hiermee samenhangend de bezuinigingen op de inrichting van speeltuinen en speelplaatsen.

Binnen het ambtelijk apparaat van de gemeente Middelharnis is de afdeling gebiedszaken nauw betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte. Projecten binnen de gemeente welke tot wijzigingen in de openbare ruimte leiden, zijn bekend op de afdeling en vanuit de werkvelden civiele werken, ruimtelijke ordening en bouw- en woningtoezicht worden ambtenaren betrokken. In een vroeg stadium dient in overleg met de ambtelijke werkgroep speelruimte Middelharnis (hierna werkgroep speelruimte) gekeken te worden naar de invloed welke de ontwikkeling op de speelruimte heeft en waar nodig, op welke wijze hier op ingespeeld kan worden om de speelruimte te waarborgen. In het hoofdstuk *Participatie en communicatie* staat dit verder uitgewerkt.

Kengetallen

In den lande zijn er diverse kengetallen met betrekking tot speelruimte en speelvoorzieningen. De diverse kengetallen zijn gebaseerd op een bepaald gedachtegoed en hebben betrekking op bijvoorbeeld m², populatie, doelgroepen, straat- buurt- of wijkniveau en dergelijke. Als eerder aangehaald kent Nederland geen wetgeving welke voorschrijft in welke mate en op welke wijze er speelruimte geboden moet worden. Hiermee is iedere gemeente ook vrij te bepalen of en welke normering, of kengetallen het wenst na te streven. Een aantal voorbeelden staan aangehaald.

De minister van V.R.O.M heeft in 2006 de gemeenten verzocht in de ruimtelijke planvorming voldoende ruimte te bestemmen als formele buitenspeelruimte. Als richtgetal is meegegeven dat de deskundigen op dit terrein uitgaan van 3% van de voor wonen bestemde gebieden. Het rijk rekent erop dat gemeenten bij de opzet van nieuwe uitleglocaties naar dit richtgetal van 3% streven. Ook in bestaande situaties dient getracht te worden zo mogelijk naar dit percentage toe te groeien, als hieraan nu niet wordt voldaan. Stoepen en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen bijvoorbeeld kunnen hierin wel worden meegeteld, mits deze hiervoor geschikt zijn en de omschrijving in het bestemmingsplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren. Voorts verzoekt de minister om aandacht te besteden aan de kwaliteit en bereikbaarheid van de buitenspeelruimte.

NUSO / Jantje Beton (3%)-richtlijn voor de hoeveelheid formele speelruimte
De behoefte aan formele speelruimte = het percentage uitgegeven grond in een wijk x de oppervlakte van de wijk in hectare x 300 m ² .
Voorbeeld In een wijk van 30 hectare, waarvan 90 procent is uitgegeven, is de behoefte aan formele speelruimte: $30 \times 0,9 \times 300 \text{ m}^2 = 8.100 \text{ m}^2$.

NUSO / Jantje Beton (3%) -richtlijn voor verdeling van speelruimte			
Niveau	Afmeting gebied	Afmeting speelruimte	Speelruimteverdeling
Blok	1 ha	100 m ²	100 m ² /ha
Buurt	9 ha	1225 m ²	136 m ² /ha
Wijk	100 ha	6400 m ²	64 m ² /ha
Totaal			300 m ² /ha

Quick scan 'Speelvoorzieningen in de bebouwde omgeving'

RIGO Research en Advies B.V. heeft medio 2008 een quick scan uitgevoerd met betrekking tot de speelruimte binnen Nederlandse gemeenten. (zie bijlage 1) In deze notitie wordt een schatting gegeven van het percentage aanwezig speeloppervlak per gemeente. Ook wordt een schatting gemaakt van de minimale behoefte aan speeloppervlak per gemeente. Centrale vraag binnen het onderzoek is:

Wat is binnen de gebouwde omgeving in Nederland, per gemeente, het huidige aandeel speelvoorzieningen?

Slechts 4% van de 423 gemeenten welke zijn meegenomen in het onderzoek voldeed op dat moment aan de aangehaalde 3% NUSO/ Jantje Beton speelruimtenorm. Voor Middelharnis werd de beschikbare speelruimte voor 0 – 12 jarigen geschat op 0,9% en de behoefte op 1,3%. Ter vergelijking, de geschatte speelruimte binnen de gemeenten Oostflakkee en Goeedereede werd in beide gevallen geschat op 1,3%, waarmee zij zouden voldoen aan de geschatte behoefte. Voor de gemeente Dirksland geldt net als voor de gemeente Middelharnis dat dit niet het geval is, echter zit de gemeente Middelharnis een stuk dichterbij de geschatte behoefte.

In de opvolgende jaren na het onderzoek, 2008 als 2009, (zie hoofdstuk *Aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis*) heeft de gemeente Middelharnis de speelruimte middels diverse inspanningen uitgebreid. Afgaande op de resultaten van de quick scan, mag verwacht worden dat de geschatte behoefte inmiddels nog verder benaderd wordt.

Ingenieursbedrijf OBB hanteert bij het opstellen van speelruimtenota's, voor de informele speelruimte, een aantal m² per kind. Hieraan verbindt het vervolgens een criteria qua ligging en speel functie. Het stelt tevens minimale eisen op het gebied van verkeer, overlast, hygiëne en ruimte. Genoemde criteria leiden voor de volgende doelgroepen tot de volgende omschrijvingen van te hanteren speelruimte;

- Kinderen van 0 tot en met 5 jaar
20 m² ruimte per kind, direct aangrenzend aan de woning. Hier kan het kind leren fietsen, krijten, e.d. Het ligt aan een verkeersontsluiting en niet bij een fietsdoorgang. Er mag geen sprake van overlast zijn, geen afval of poep binnen de ruimte en de ruimte dient geborgen te zijn.
- Jeugd van 6 tot en met 11 jaar
20 m² per kind, opgesplitst in straat en groen. Gelegen binnen een buurt in de vorm van een veldje of plein. Activiteiten zijn gericht op groepsactiviteiten en balspelen. Geen constante stroom van verkeer in omgeving en niet direct aan een pand grenzend. Geen afval, poep, prikkende en/of giftige struiken in de nabijheid.
- Jongeren van 12 jaar en ouder
Per 15 jongeren één ontmoetingsplaats van ca. 15 m². Ligging binnen de eigen sociale omgeving waar men elkaar kan ontmoeten. Het dient een op een overzichtelijke plaats te liggen, zij het niet direct voor de deur van woningen.

Eén van de normen welke ingenieursbedrijf OBB hanteert voor formele speelruimte, is gebaseerd op de loopafstand van de woning (binnen de bebouwde kom) naar de speelgelegenheid. Voor dezelfde doelgroepen leidt dit tot de volgende loopafstanden en tijd;

Kinderen van 0 tot en met 5 jaar; 100 meter, ca. 2 minuten.

Jeugd van 6 tot en met 11 jaar; 300 tot 400 meter, ca. 5 minuten.

Jongeren van 12 jaar en ouder; tot 1.000 meter, ca. 15 minuten.

De genoemde criteria worden binnen de gemeente Middelharnis beschouwd als streefwaarden. Speelruimteplanning betreft maatwerk dat per plaatselijke situatie kan verschillen. In de beleidsnota speelruimte Middelharnis is men uitgegaan van de uitkomst van een grondig Rotterdams onderzoek waar de woonomgeving door de bewoners als positief werd beoordeeld. Bij 2 speelplekken per 1.000 inwoners of 8 of meer speelplekken per duizend kinderen, werd de woonomgeving door volwassenen als positief ervaren. Dit betekent 1 speelplek per 125 kinderen.

Meervoudig ruimtegebruik

Bij de diverse primair onderwijsinstellingen binnen de gemeente zijn ook verschillende schoolpleinen ingericht. Een goed ingerichte speelplaats biedt mogelijkheden voor het ontwikkelen van vaardigheden waar in de klas geen ruimte voor is. Als eerder aangehaald heeft buitenspelen een aantal functies en worden er tijdens het spel bepaalde vaardigheden door kinderen ontwikkeld. Veel scholen zien belemmeringen om hun schoolplein open te stellen voor de buurt. Vandalisme of het schoon en veilig houden van het plein, maken het vaker 'noodzakelijk' om het schoolplein na schooltijd af te sluiten. Mede om deze redenen zien we dat ook binnen de gemeente Middelharnis, schoolpleinen steeds vaker afgebakend worden met hoge hekwerken. Toch bestaan er mogelijkheden om overlast en vandalisme op een open schoolplein, buiten de reguliere schooluren om, te reduceren.

Er kan hierbij gedacht worden aan het plaatsen van hindernissen voor fietsen/ scooters, het opstellen en uiten van pleinreglementen, het overzichtelijk houden en belichten van het plein en het onderhouden van contacten met het schoolbestuur en de gebruikers van het plein. Binnen de gemeente Middelharnis wordt er i.s.m. buurtgroep Rond 't Ruub al invulling gegeven aan een dergelijke opzet, om overlast in de wijk te beperken en bij te dragen aan de veiligheid in de wijk.

Het toegankelijk maken van een plein buiten het reguliere gebruik om leidt tot een uitbreiding van de speelgelegenheid in de buurt, zonder dat hier een nieuwe speelgelegenheid voor aangelegd dient te worden. Naast de genoemde onderwijsinstellingen kunnen ook afspraken gemaakt worden met andere partijen voor gronden welke een speelfunctie kunnen bekleden, als bijvoorbeeld kerkpleinen of (parkeer)gelegenheden nabij sportaccommodaties. Mogelijke afspraken kunnen betrekking hebben op de verantwoordelijkheid omtrent de geplaatste voorzieningen of afsluiting van het terrein na een bepaald tijdstip.

Bij dergelijke projecten gaat Spectrum centrum maatschappelijke ontwikkeling, uit van vijf regels;

1. speel in op een behoefte
2. werk volgens een stappenplan
3. betrek de jeugd
4. betrek de buurt
5. bied alternatieven voor op te leggen beperkingen

Werkgroep speelruimte betrekken bij projecten in de openbare ruimte, welke mogelijk leiden tot wijzigingen van de (in)formele speelruimte.

Landelijke normeringen en maatstaven voor speelruimte als streefwaarden beschouwen, maar met aandacht voor de lokale behoeften en omstandigheden.

Bij behoefte aan uitbreiding speelruimte de mogelijkheden tot meervoudig ruimtegebruik onderzoeken.

Aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis

Om de verdeling van de formele speelgelegenheden binnen de gemeente Middelharnis weer te geven, is gezocht naar een bruikbare indeling van de gemeente. Van belang hierbij is dat de verschillende districten in zekere mate vergelijkbaar zijn qua oppervlakte, inwonersaantallen en van elkaar gescheiden zijn middels barrières als bijvoorbeeld drukke wegen.

Een bestaande indeling waarvan gebruik gemaakt kan worden is de indeling naar stemdistricten. (zie hiervoor bijlage 2) Met betrekking tot ieder district staat het aanbod formele speelgelegenheden ten opzichte van de betreffende bevolkingsgegevens aangegeven. Vrijwel alle speelvoorzieningen zijn meegenomen in het onderstaande overzicht. Enkele speelvoorzieningen zijn buiten beschouwing gehouden, als twee losse toestellen nabij de winkeldijk, de fitnessparcours in het bosgebied te Nieuwe Tonge en Middelharnis, het volleybalnet nabij het strand te Stad aan het Haringvliet en de ontmoetingsplaatsen te Middelharnis en Stad aan het Haringvliet.

De aantallen zijn gegevens per 01 – 01 – 2009.

Middelharnis

District 1

Aantal 0 t/m 5 jarigen:	108
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	135
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	4

District 2

Aantal 0 t/m 5 jarigen:	134
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	160
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	4

District 3

Aantal 0 t/m 5 jarigen:	204
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	183
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	2

Sommelsdijk

District 4

Aantal 0 t/m 5 jarigen:	215
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	275
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	6

District 5

Aantal 0 t/m 5 jarigen:	87
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	93
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	4

District 6	
Aantal 0 t/m 5 jarigen:	176
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	222
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	14

Nieuwe Tonge

District 7	
Aantal 0 t/m 5 jarigen:	161
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	183
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	5

Stad aan het Haringvliet

District 8	
Aantal 0 t/m 5 jarigen:	80
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	104
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	4

Totaal

Aantal 0 t/m 5 jarigen:	1.165
Aantal 6 t/m 11 jarigen:	1.355
Aantal speelvoorzieningen 0 t/m 11 jarigen:	43

Aandachtspunten

Afgaande op de verhouding tussen de aanwezige speelvoorzieningen en de aanwezigheid van de doelgroep binnen een district, springen er twee districten negatief uit. District 3 (Noord Middelharnis) en district 4 (Noord Sommelsdijk).

Voor district 3 geldt dat het afgelopen jaar twee speelvoorzieningen gerealiseerd zijn, aan het Anna Blamanpad en de Juliana van Stolberglaan. Hiermee is al gestart aan verbetering van het speelruimteaanbod, wat echter zeer beperkt was en dit eigenlijk nog steeds is. Er zal onderzocht moeten worden waar binnen dit district extra speelruimte gerealiseerd kan worden en welke kosten hiermee gemoeid zullen zijn.

District 4 heeft het hoogste aantal inwoners uit de doelgroep 0 t/m 11 jarigen, van alle 8 de districten. Het noordelijke deel van dit district is relatief nieuw en hier bevinden zich ook vier speelvoorzieningen. Het meer zuidelijke deel van dit district is het oudere deel en kent slechts twee speelvoorzieningen. Wenselijk is in dit deel een extra speelvoorzieningen te realiseren. Hiertoe zal gelijk aan district 3 een onderzoek door de werkgroep speelruimte uitgevoerd moeten worden.

District 7 betreft de gehele kern Nieuwe Tonge. Hier is het wenselijk een extra speelgelegenheid te realiseren. Vanuit het ISGO is het initiatief genomen te onderzoeken waar en op welke wijze, bosgebied geschikt gemaakt kan worden als speelbosgebied. Dit zou een gewenste toevoeging kunnen zijn op het huidige speelruimteaanbod. Hiernaast is de voorziening aan de Hertog Jan van Beierenlaan al enige tijd toe aan een drastische 'make-over'. Momenteel wordt er gewerkt aan een voorstel om dit te bewerkstelligen, waarbij (een deel van) de benodigde financiële middelen gevonden kunnen worden in incidentele middelen. (zie hoofdstuk *Financiën*)

Fotoboek speeltoestellen

Jaarlijks stelt de buitendienst naar aanleiding van een veiligheidsinspectie het '*Speeltoestellen fotoboek gemeente Middelharnis*' op. Na de veiligheidsinspectie is duidelijk in hoeverre alle voorzieningen gehandhaafd kunnen worden en waar het aanbod speelvoorzieningen op dat moment uit bestaat. Door in te spelen op ontwikkelingen en wensen van de burgers, treden er binnen de gemeente Middelharnis regelmatig wijzigingen op in het aanbod. Mede om deze reden wordt de inventarisatie jaarlijks weergegeven in een fotoboek.

Het fotoboek 2009 – 2010 zal medio 2010 herzien worden. Inmiddels hebben er in 2009 ook alweer diverse wijzigingen in het aanbod plaatsgevonden als;

- realisatie speeltuin Anna Blamanpad Middelharnis
- realisatie speeltuin Juliana van Stolberglaan Middelharnis
- plaatsing voetbaldoelen bosgebied Stad aan het Haringvliet
- plaatsing volleybalfaciliteiten strandje Stad aan het Haringvliet

Bijlage 3 bevat vier plattegronden, van de vier kernen binnen de gemeente Middelharnis. Op deze plattegronden staan zwarte, gedrukte nummers, welke ieder voor zich corresponderen met een formele speelruimte. Deze nummers staan opgenomen in het fotoboek speeltoestellen, waarin terug te vinden is welke voorzieningen zich op de betreffende speelplaats bevinden. In de gele kaders op de plattegronden staan het totaal aantal 0 t/m 11 jarigen, per district aangegeven. Enerzijds geeft het overzicht in één oogopslag weer hoe het aantal speelvoorzieningen per district, zich ten opzichte van elkaar verhoudt. Anderzijds laat het per district zien hoe de verhouding is, tussen het aantal speelvoorzieningen en het aantal kinderen van 0 t/m 11 jaar oud.

Werkgroep speelruimte laten onderzoeken waar binnen districten 3, 4 en 7, extra speelruimte gerealiseerd kan worden en welke kosten hiermee gemoeid zullen zijn.
--

Veiligheid

Veiligheid van de kinderen tijdens het spelen is het belangrijkste wat er is, zeker ook voor de ouders van de kinderen. Dit heeft niet alleen betrekking op de speeltoestellen, maar het betreft ook de sociale veiligheid. Daarom krijgt veiligheid bij de inrichting van de speelplekken de nadrukkelijke aandacht. Natuurlijk zijn nooit alle ongevallen te voorkomen. En zouden we dit eigenlijk wel moeten willen? Leren doe je immers met vallen en opstaan, waarom zou dit tijdens spelen niet mogen gebeuren?

Toch zijn er voldoende regels die de veiligheid op de speelplek voor een groot deel waarborgen. De meest kostbare daarvan is de veiligheidsondergrond rondom de speeltoestellen. Deze kunnen oplopen tot wel 45% van de totale investering aan toestellen. Hiervoor wordt op veel plaatsen zand, schors/houtsnippers, rubbertegels, kunstgras of gegoten rubber gebruikt. Eén en ander afhankelijk van de valhoogte van het toestel. Daarnaast zijn natuurlijk het speeltoestel en het onderhoud aan het speeltoestel van wezenlijk belang voor de veiligheid. Het is immers niet de bedoeling dat er een toestel geplaatst wordt dat, voor een kind niet in te schatten onveiligheden heeft. En ook is het niet de bedoeling dat een toestel instort als er tien kinderen tegelijk op spelen, of als er veel en vaak op wordt gespeeld.

Warenwetbesluit Attractie-,en Speeltoestellen

In 1997 is het “Besluit veiligheid van attractie- en speeltoestellen” ingevoerd. Dit wordt vaak het Attractiebesluit genoemd. In het Attractiebesluit worden eisen gesteld met betrekking tot de veiligheid van speeltoestellen.

Er ligt een verantwoordelijkheid bij de *producent*. De speeltoestellen moeten na de productie eenmalig worden gekeurd door een keuringsinstantie. Er zijn enkele instanties in Nederland die bevoegd zijn tot keuring, zoals KEMA-keur en het Keurmerkinstituut. Na goedkeuring wordt een certificaat van goedkeuring afgegeven door de keurende instantie. De producent zorgt ervoor dat nieuwe speeltoestellen vanaf 1997 worden gekeurd.

Er ligt ook een verantwoordelijkheid bij de *beheerder*. Binnen de gemeente Middelharnis is één ambtenaar belast met het beheer van de speelvoorzieningen. De beheerder van een speeltoestel zorgt ervoor dat het toestel zodanig is geïnstalleerd, geïnspecteerd en onderhouden, dat er bij gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen bestaat. De beheerder blijft verantwoordelijk gedurende de hele periode dat hij het toestel beheert. De beheerder moet door inspecties en onderhoud zorgen dat het toestel veilig blijft. Daarom is de beheerder verplicht om een *logboek* bij te houden waarin alle acties rondom een speeltoestel vastgelegd dienen te worden. Overige documenten, zoals de gebruiksaanwijzing, moeten als bijlage bij het logboek bewaard worden. Mocht er ooit sprake zijn van een ongeval of eventuele aansprakelijkheid dan kan aangetoond worden dat alles in het werk is gesteld om ongevallen te voorkomen. Voor deze zogenaamde logboeken maakt de gemeente Middelharnis gebruik van een digitaal beheerprogramma van de firma REPCON.

Het attractiebesluit kent ook een *toezichthoudende organisatie*. Dat is de Keuringsdienst van Waren (Voedsel en Waren Autoriteit). Die controleert in hoeverre de beheerders zich houden aan de richtlijnen van het Attractiebesluit. Op grond van ongevallen of binnengekomen klachten kan de inspectie ter plekke een nader onderzoek verrichten. Daarbij zal het logboek een belangrijke rol spelen. Uit het logboek blijkt immers welk onderhoud de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden.

Binnen de gemeente Middelharnis wordt er zowel door eigen ambtenaren als externe partijen geïnspecteerd.

- Visuele en functionele inspectie. Eens per twee weken wordt iedere speelplaats bezocht door de ambtenaar, verantwoordelijk voor het onderhoud van de speelvoorzieningen. Speelvoorzieningen, afrastering, ondergrond en overige onderdelen van de speelplaats worden geïnspecteerd op veiligheid en de functionaliteit. Naar aanleiding van de inspectie wordt een verslagje opgesteld en de actiepunten worden overlegd met de betreffende coördinator. De acties welke deze hierop uitzet bij de betreffende partijen kunnen uiteenlopen van het extra snoeien van aangrenzende beplanting, tot het verwijderen van een speeltoestel.
- Veiligheidsinspectie. Tweemaal per jaar vindt er inspectie op algemene veiligheid en functionaliteit plaats. Speelvoorzieningen, afrastering, ondergrond en overige onderdelen van de speelplaats worden grondig geïnspecteerd door een externe partij, waarna de resultaten middels een rapportage aan de gemeente worden aangeboden. Resultaten uit de veiligheidsinspectie leiden in geval van noodzakelijke vervanging van speeltoestellen tot directe actie. Hiernaast kan ook blijken dat de levensduur van speeltoestellen anders blijkt dan ingeschat, wat leidt tot aanpassing van de meerjaren raming speeltoestellen.

Alle inspecties leiden ertoe dat er op veilige wijze gebruik gemaakt kan worden van de speelvoorzieningen binnen de gemeente Middelharnis. De gemeente voldoet aan alle wettelijke vereisten en zorgt dat de alle speelvoorzieningen in degelijke staat verkeren.

Voldoen aan alle wettelijke eisen die aan de beheerder van speeltoestellen opgelegd zijn.

Ten behoeve van de kwaliteit van de formele speelgelegenheden, de regelmaat van visuele en functionele inspecties in eigen beheer, in stand houden.

Participatie en communicatie

De gemeente Middelharnis is van mening dat aanleg en beheer van buitenspeelruimte bij uitstek een zaak is, waar burgers een rol in moeten hebben. Hierbij zijn het niet alleen volwassenen welke inspraak hebben, maar ook de meningen van de daadwerkelijke gebruikers, de kinderen, zijn een belangrijke inbreng. Door helder te communiceren met omwonenden en hen te stimuleren tot participatie, wordt getracht een hogere waardering en tevredenheid aangaande de speelruimte te realiseren.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie, interactief beleid, inspraakavonden. Niet meer weg te denken uit modern bestuur dat de burger serieus neemt. Enerzijds vraagt burgerparticipatie initiatief en inspanning vanuit de gemeente, anderzijds kan het veel opleveren. Burgerparticipatie kan leiden tot beter beleid, meer draagvlak en tevreden burgers.

Toch is het lang niet altijd een succesverhaal. Het gevoel dat de gemeente uiteindelijk toch zijn gang gaat, onduidelijkheid over wat er met de inbreng gebeurt of de verrassing voor burgers dat er achteraf toch geen geld is voor het plan waaraan men heeft bijgedragen, zijn risico's welke waar mogelijk vermeden moeten worden. Om de kans op teleurstelling bij burgers en/ of de gemeente te reduceren, worden de volgende regels in achtgenomen.

1. Stel vooraf een plan op voor het proces van burgerparticipatie. Geef duidelijkheid over de stappen welke genomen dienen te worden en bij welke onderdelen inbreng en inspanning van de betrokkenen verwacht wordt.
2. Maak duidelijk wat de bandbreedte is van de inspraak. Er zijn juridische, financiële en beleidsmatige grenzen die de mogelijkheden van veranderingen beperken. Degenen die worden uitgenodigd mee te praten, moeten op hoofdlijnen weten welke ruimte ze hebben voor ideeën en suggesties.
3. Geef een realistisch tijdpad aan. Twee termijnen zijn van groot belang; wanneer de definitieve beslissing genomen wordt en wanneer de realisatie verwacht mag worden.
4. Laat weten wat er met de inbreng gebeurt. Geef duidelijk aan wat de status is van de inbreng en laat de deelnemers achteraf ook weten wat er met hun inbreng is gebeurd. Geef hierover uitsluitel en laat deelnemers niet in het ongewisse.
5. Gebruik het juiste instrument bij het onderwerp. Een inhoudelijk complex onderwerp vraagt om een andere benadering dan een concrete uitvoeringskwestie. Probeer middels een aantal keuzemogelijkheden tot een helder besluit te komen.

De gemeente Middelharnis neemt in het speelruimtebeleid het initiatief tot burgerparticipatie. Bij ingrijpende veranderingen of grootschalige vervanging van speeltoestellen wordt de buurt benaderd mee te denken over de invulling van de speelruimte. Hiervoor zijn verschillende manieren denkbaar.

Er kan een schriftelijke enquête in de buurt uitgezet worden, waarvan de uitkomsten basis vormen voor de invulling van de speelruimte. Van belang hierbij is dat teruggekoppeld wordt wat de uitkomsten van de enquête zijn en wat er mee gedaan wordt. (zie voorgaand punt 4) Een andere mogelijkheid is gebruikers van de speelvoorziening in hun eigen omgeving aan te spreken over hun gebruikservaringen met de voorziening. Als toevoeging kan er bij omwonenden aangebelld worden om een goede indruk te krijgen. Voordeel hiervan is dat er relatief snel geïnventariseerd kan worden en direct gecommuniceerd wordt. Nadelig is dat het lastig is alle omwonenden te treffen, omdat men niet altijd thuis is. Hierdoor bestaat de kans dat er een aantal keer contact gezocht moet worden om mensen niet buiten te sluiten. Hiermee gaat het 'tijdsvoordeel' verloren.

De gemeente kan ook als gastheer dienen, door de direct omwonenden op het gemeentehuis uit te nodigen. Hier zijn ook de faciliteiten aanwezig om een korte presentatie te verzorgen, waar gewenst en worden tijdens één bijeenkomst alle betrokkenen bereikt. Betreft het speelvoorzieningen in Stad aan het Haringvliet of Nieuwe Tonge, dan kan het de voorkeur genieten een bijeenkomst in de betreffende kern te organiseren.

De buitendienst en het buurt- en kerngericht werk spelen beide een zeer voorname rol binnen de burgerparticipatie. De buitendienst is zeer regelmatig binnen de speelruimte aanwezig en wordt hierbij regelmatig aangesproken met betrekking tot de speelvoorzieningen. Hierdoor heeft het een goed beeld hoe de burgers de speelruimte ervaren. Ook weet het middels de directe contacten bepaalde situaties al te verhelpen, voordat dit tot daadwerkelijke klachten geleid zou kunnen hebben.

Het buurt- en kerngericht werk is er mede op gericht een link tussen 'het gemeentehuis' en de burger te vormen, waarbij het zich inzet de leefbaarheid en sociale cohesie te bevorderen. Middels de regelmatige contacten binnen diverse wijken en buurten in de gemeente, vormt zich ook hier een steeds duidelijker beeld van de behoeften onder de burgers. In de contacten met de buurt wordt het buurt- en kerngericht werk regelmatig ingezet, o.a. ter stimulering van burgerparticipatie.

In Nieuwe Tonge is het buurt- en kerngericht werk nauw betrokken bij de werkgroep Nieuwe Tonge in bloei, waaraan de gemeente nu een gewaardeerde, georganiseerde partner ten behoeve van de leefbaarheid in deze kern heeft. Ook in Stad aan het Haringvliet zijn er vergelijkbare contacten met enthousiaste burgers welke zich inzetten ten behoeve van de leefbaarheid en sociale cohesie in de dorpskern. In de nabije toekomst zal dit verder gestimuleerd gaan worden.

Praktijkvoorbeelden

In 2009 werden reeds twee speelvoorzieningen in Middelharnis, aan het Anna Blamanpad en de Juliana van Stolberglaan gerealiseerd, waarbij burgerparticipatie in praktijk zijn gebracht.

Juliana van Stolberglaan; In de beleidsnota Speelruimte 1998 – 2008 is de noodzaak aangegeven van het aanleggen van diverse speelvoorzieningen en speelaanleidingen binnen Middelharnis Noord (district 3), omdat hier op dat moment geen openbare formele speelplekken waren. In 2008 is het benodigde krediet beschikbaar gesteld, om een speelvoorziening aan te leggen nabij 'de Notenkraaker'. De buurtbewoners zijn uitgenodigd op het gemeentehuis waar zij geïnformeerd zijn over de plannen van de gemeente, ook betreffende de aan de speelvoorziening grenzende (parkeer- en stoep)ruimte. Over de invulling van de speelruimte is gediscussieerd met de aanwezigen, waarna er uiteindelijk voor één bepaald concept gekozen is. De gemeente heeft vervolgens een globale termijn voor de realisatie uitgesproken en heeft de nodige acties uitgezet. Voor de officiële opening van de speelvoorziening, waarbij het college vertegenwoordigd was, zijn de betrokken buurtbewoners en kinderen uitgenodigd.

Anna Blamanpad; Burgers woonachtig nabij deze locatie hebben bij de gemeente kenbaar gemaakt, een speelgelegenheid in de buurt te missen. Op basis van het aanbod van de speelgelegenheden, en de bevolkingsopbouw binnen dit district van de gemeente, achtte de gemeente het ook wenselijk een voorziening in deze buurt te realiseren. Eerst is bepaald welke financiële middelen beschikbaar waren voor deze speelvoorziening, waarvoor dekking gevonden kon worden in de exploitatie Westplaat. In ambtelijke samenspraak zijn een aantal mogelijke invullingen van de speelruimte uitgewerkt. Bewoners uit de buurt zijn uitgenodigd in de raadszaal, om mee te denken en te beslissen over de invulling van de speelruimte. Na een korte presentatie en nadat alle aanwezigen hun bijdrage hebben kunnen leveren, is er gezamenlijk gekozen voor één van de uitgewerkte opties. De aanwezigen zijn vervolgens op de hoogte gebracht van de vervolgstappen en de te verwachten termijn waarop de speelplaats daadwerkelijk gerealiseerd zal zijn. De feestelijke opening door kinderen en de wethouder, werd omlijst door het oplaten van ballonnen en serveren van ijsjes.

Wanneer er in samenwerking met burgers en/ of een buurt toevoegingen op het speelruimteaanbod binnen de gemeente gerealiseerd zijn, is het wenselijk hier enige publiciteit aan te geven. Enerzijds als waardering voor de (buurt)participatie, anderzijds om aandacht te vestigen op de inspanningen vanuit de gemeente ten behoeve van de speelruimte. Zo geschiedde ook na realisatie van bovenstaande praktijkvoorbeelden.

Ambtelijke participatie

Naast de grote waarde welke burgers bij uitvoering van het speelruimtebeleid kunnen spelen, is het van groot belang dat er binnen het gemeentehuis afstemming plaatsvindt over speelruimte binnen de gemeente. Op diverse afdelingen krijgt men regelmatig te maken met klachten, (aan)vragen m.b.t. speelvoorzieningen en nieuwe initiatieven. Regelmatig met elkaar in gesprek zijn en elkaar tijdig te informeren, moet bijdragen aan de kwaliteit van de speelruimte binnen de gemeente Middelharnis. Hiervoor worden enkele instrumenten ingezet.

Ambtelijke werkgroep speelruimte Middelharnis

De werkgroep speelruimte is ingesteld om bij te dragen aan de kwaliteit van het speelruimte- en speelvoorzieningenaanbod binnen gemeente Middelharnis. Er wordt op verschillende afdelingen veel energie gestoken in het speelruimtebeleid. Optimalisering van de afstemming hierin kan alle partijen nog slagvaardiger maken. De werkgroep speelruimte voert de regie op het speelruimtebeleid, waar o.a. de volgende onderwerpen deel van uitmaken;

- Het registreren/ verzamelen en afhandelen van klachten m.b.t. speelruimte
- Het registreren/ verzamelen en afhandelen van (aan)vragen m.b.t. speelruimte
- Afstemmen van ontwikkelingen binnen diverse afdelingen
- Initiëren van burgerparticipatie
- Opstellen van speelplannen
- Waarborgen van benodigde financiële middelen

De insteek is om dit overleg eens per twee maanden te laten terugkeren. Hiernaast zal er in de periode tussen twee overleggen vanuit de afdeling maatschappelijke zaken een mail verstuurd worden aan de leden van de werkgroep, waarin naar en over de stand van zaken met betrekking tot diverse afspraken wordt geïnformeerd. Dit maakt het mogelijk onderwerpen waar enige afstemming voor vereist is, af te handelen voordat er een nieuw overleg gepland staat. De agenda van de werkgroep speelruimte zal in samenspraak tot stand komen, op initiatief van de afdeling maatschappelijke zaken. Tijdens overleggen van de werkgroep speelruimte is er vertegenwoordiging van de volgende werkgebieden;

- buitendienst
- gebiedszaken (ruimtelijke ordening/ civiele werken)
- buurt- en kerngericht werk
- maatschappelijke ontwikkelingen

Hiernaast zal er waar gewenst om aanvullende vertegenwoordiging verzocht worden bij collega ambtenaren, of evt. adviseurs/ specialisten van buiten de ambtelijke organisatie.

Klachtensysteem

Eén van de manieren waarop de burger communiceert met de gemeente, is middels het indienen van een klacht. Een klacht moet niet per definitie als verwijt aan de gemeente of andere gebruikers van de speelruimte gezien worden, maar kan net zo goed positief meedelen van een burger betreffen. Van belang is in ieder geval dat klachten serieus in behandeling genomen worden en er terugkoppeling van de afhandeling, naar de indiener van de klacht plaatsvindt.

De gemeente Middelharnis heeft een klachtenprotocol welke ook op de website van de gemeente gepubliceerd staat. De klachtenbehandeling van de buitendienst sluit hier grotendeels op aan, maar hiervoor bestaat een apart verzamelpunt. Het emailadres btd@middelharnis.nl staat ter beschikking voor zaken welke betrekking hebben op de werkzaamheden van de buitendienst. Dit betreft niet alleen klachten, maar tevens vragen of andere verzoeken. Het betreffende emailadres zal op de klachtenpagina van de gemeentelijke website onder de aandacht gebracht worden.

Klachten met betrekking tot de speelvoorzieningen binnen de gemeente, zijn regelmatig relatief eenvoudig en op korte termijn op te lossen. De gemeente Middelharnis streeft er naar klachten welke aan het genoemde emailadres verstuurd worden, binnen twee werkdagen in behandeling te hebben genomen. Waar mogelijk ook al te hebben verholpen en de afhandeling te hebben teruggekoppeld. Voor de klachten waarbij deze snelle afhandeling mogelijk is, wordt dit ook toegepast door ambtenaren van de buitendienst. Een overzicht van de afgehandelde klachten zal tijdens het overleg van de werkgroep speelruimte aan de orde komen. Indien het een klacht betreft welke niet binnen twee dagen verholpen kan worden of waar eerste afstemming voor vereist is, zal er wel een terugkoppeling volgen naar de persoon welke de klacht ingediend heeft. Aan de betreffende persoon zal ook gemeld worden op welke termijn de afhandeling van de klacht wel verwacht mag worden. De klacht zal afgehandeld worden als een (aan)vraag met betrekking tot speelvoorzieningen, zoals later in deze nota uitgewerkt.

Klachten met betrekking tot overlastsituaties zijn in de regel lastiger op te lossen dan klachten met betrekking tot materialen, of bijvoorbeeld groenvoorziening. Hierop is de invloed welke de gemeente uit kan oefenen om de overlast weg te nemen, vaak kleiner. Wanneer het niet redelijk is de verwachting te hebben dat de gemeente de overlast verhelpt, zal dit ook als zodanig gecommuniceerd worden. Wel kan er constructief nagedacht worden of er een ander platform is waarop de klacht behandeld kan worden (evt. i.s.m. een partij als de politie), of er andere maatregelen te nemen zijn, waardoor de overlast zal afnemen.

Niet ondenkbaar is dat een klacht niet reëel is en er hierop geen verdere actie ondernomen wordt. Wederom geldt dat dit desondanks wel teruggekoppeld wordt aan de indiener van de klacht.

(Aan)Vragen met betrekking tot speelvoorzieningen

Uit diverse hoeken en bij diverse afdelingen binnen het gemeentehuis komen vragen over en aanvragen voor speelvoorzieningen binnen. Van belang is dat deze aanvragen allen op één punt samenkomen, waar bekeken wordt op welke wijze hiermee omgegaan dient te worden. In veel gevallen zal de (aan)vraag in behandeling genomen worden door de buitendienst of de werkgroep speelruimte. In afstemming tussen diverse afdelingen is besloten de verzoeken te verzamelen op de afdeling maatschappelijke zaken. Hier vanuit zal bekeken worden welke afdelingen betrokken dienen te worden bij afhandeling van het verzoek. Alle schriftelijke verzoeken zullen in de werkgroep speelruimte ter tafel gebracht worden. De correspondentie m.b.t. de werkgroep speelruimte zal ook van de afdeling maatschappelijke zaken uitgaan. De afhandeling van alle verzoeken zal centraal gedocumenteerd worden. Alle klachten/ vragen en verzoeken zullen dus bij de werkgroep speelruimte bekend zijn.

Nieuwe initiatieven

Als aangehaald in het hoofdstuk *beschikbaarheid speelruimte*, zijn er regelmatig omvangrijke projecten binnen de gemeente welke tot wijzigingen in de openbare ruimte leiden. De kennis aangaande dergelijke projecten is het grootst op de afdeling gebiedszaken. Aangaande de waarborging van de speelruimte binnen de openbare ruimte wordt er contact onderhouden tussen de werkgroep speelruimte en de afdeling gebiedszaken. Regelmatig zal er vertegenwoordiging van deze afdeling aanschuiven bij een overleg van de werkgroep speelruimte.

Bij grootschalige vervangingen van speeltoestellen of andere ingrijpende veranderingen aan speelgelegenheden, wordt de buurt betrokken.

Duidelijk communiceren over de rol van de buurt bij burgerparticipatie.

Buurt- en kerngericht werk nauw betrekken binnen het speelruimtebeleid.

Publiciteit geven aan initiatieven met betrekking tot de speelruimte binnen de gemeente.

De werkgroep speelruimte voert regie op het speelruimtebeleid.

(Aan)Vragen met betrekking tot speelvoorzieningen structureren door de afdeling maatschappelijke zaken.

Klachtensysteem buitendienst nadrukkelijker kenbaar maken voor burgers.

Ontwikkelingen aanverwant aan speelruimtebeleid 2009 – 2012

Deze speelruimtenota richt zich op zowel de formele als informele speelruimte en richt zich hierin voornamelijk op de inrichting van speelplaatsen op buurt-/ wijkniveau. Ook het verhogen van de speelwaarde van informele speelruimte betreft relatief kleine projecten. Ook op grotere schaal spelen er momenteel ontwikkelingen welke het benoemen meer dan waard zijn. Van belang is deze ontwikkelingen op de voet te volgen en waar mogelijk, hier binnen, vanuit de werkgroep speelruimte te participeren.

Hernesseroord

Op het terrein waar Hernesseroord zich bevindt, worden in de toekomst 316 woningen ontwikkeld: 'De Tuinen van Hernesses'. Er komt een grote variëteit in woningen; rijwoningen in het park, boswoningen, riante appartementen die op de haven uitkijken, kadewoningen en ruime villa's aan de bestaande en nieuwe waterpartijen. 'De Tuinen van Hernesses' geven een nieuwe impuls aan het park. Verschillende soorten tuinen zullen de nieuwe leefomgeving vormen. Hieronder zijn bloemenweides, een boomgaard, een moestuin, speeltuinen, landschapstuinen en bloementuinen, maar ook wat meer beschutte patio's. Vanuit de gemeente neemt een ambtenaar zitting in de werkgroep rondom 'de Tuinen van Hernesses' en de diverse plannen zullen ter goedkeuring voorgelegd worden aan de gemeente Middelharnis. Een verkeerstuin is één van de voorzieningen welke binnen het project gerealiseerd zal kunnen gaan worden.

Stichting d'n Speeltuun

Een vijftal enthousiaste moeders, woonachtig in de gemeente Middelharnis, heeft het initiatief genomen te proberen een grote speeltuin te realiseren binnen de gemeente Middelharnis. Hiertoe heeft het een stichting in het leven geroepen en is er een projectplan opgesteld. Dit plan is aan de gemeenteraad aangeboden, waarna het aan het college van burgemeester en wethouders is overgedragen. Het projectplan is voor de zomervakantieperiode 2009 besproken door twee wethouders, twee ambtenaren en het bestuur van stichting d'n Speeltuun. Het aangeleverde projectplan vormde onvoldoende basis om de (eventuele) participatie vanuit de gemeente en haalbaarheid van het project te bepalen. De stichting heeft aangegeven hiervoor verdere actie te ondernemen en vanuit de gemeente is toegezegd te ondersteunen waar gewenst. In de nabije toekomst zal er opnieuw met elkaar gesproken worden over het project. Er zijn in dit stadium nog geen toezeggingen gedaan vanuit de gemeente inzake de eventuele realisatie van het project.

Strandjes nabij dorpskernen

Binnen de gemeente Middelharnis zijn een aantal strandjes gelegen, welke een grote recreatieve (speel)waarde vertegenwoordigen. Het betreffen wel locaties waarvan het gebruik een nadrukkelijke piek kent in de zomerperiode. Ondanks dat het hier niet direct speelruimte betreft waar deze nota zich op richt, is het wel aan te bevelen de speelwaarde van de strandjes als zodanig te erkennen. Van de strandjes nabij Battenoord en Stad aan het Haringvliet is vanuit het buurt- en kerngericht werk bekend, dat er bij de burgers wensen liggen aangaande het realiseren van enkele voorzieningen nabij de strandjes. Zo is nabij het strandje van Stad aan het Haringvliet alreeds een volleybalnet geplaatst, maar zijn er diverse verdere voorzieningen te realiseren welke het gebruik en de speelwaarde van de strandjes bevorderen. In het dorpsplan Nieuwe Tonge/ Battenoord 2009 – 2010 staan wensen met betrekking tot het strandje Battenoord opgenomen.

Jachthaven Middelharnis

De gemeente Middelharnis heeft onder andere in de kern Middelharnis een jachthaven. Er is gebleken dat het voornamelijk 'oudere recreanten' trekt en weinig jonge gezinnen. Om ook voor deze doelgroep aantrekkelijker te worden, worden momenteel mogelijkheden onderzocht om op plaatsen nabij de jachthaven voorzieningen te realiseren welke gericht zijn op gezinnen. Hierbij wordt geacht aan sanitaire voorzieningen voor gezinnen, maar ook aan een speelvoorziening. De doelgroep waarvoor deze speelvoorziening aangelegd zou worden bestaat wel uit een specifiek deel van de watersporters en betreft minder de lokale bevolking.

Vliedpark

Momenteel worden er plannen uitgewerkt om 'een stoer en robuust parklandschap met veel afwisseling, uitdaging en verrassingen' aan te leggen, te noorden van de kernen Sommelsdijk en Middelharnis. Een kunstmatige berg (vliedberg) maakt hier onderdeel van uit. Er staat een actief parcours om de vliedberg heen gepland en een parkweide, die zorgt voor een aangename verblijfsplek voor sport, spel, picknick en manifestaties. Binnen het park zal volop aandacht zijn voor speelaanleidingen en speelvoorzieningen. Hierbij zullen bijvoorbeeld ook het speelaanleidingen nabij/ op het water gerealiseerd gaan worden. De werkgroep speelruimte zal betrokken worden bij de daadwerkelijke invulling van het vliedpark.

Speelnatuur in Nieuwe Tonge

Een speelbos is een bos waar in en met de natuur gespeeld kan worden. De natuur is extra aantrekkelijk gemaakt om te spelen met bijvoorbeeld speelrotsen, schuilhutten en touwbruggen. Het ISGO wil graag speelbossen/ speelnatuur ontwikkelen op Goeree Overflakkee en heeft stichting Recreatie gevraagd de groengebieden op het eiland te beoordelen. Twee voorname uitgangspunten bij het inrichten van speelbossen/ speelnatuur zijn;

- De natuur zelf is het belangrijkste element van het spelen in een speelbos.
- De speelnatuur moet middels een veilige route, zelfstandig bereikbaar zijn voor kinderen.

Nieuwe Tonge is als één van de meest geschikte locaties uit het onderzoek naar voren gekomen. Enerzijds door de wens bij de bewoners van deze kern om iets met het bos te willen doen. Anderzijds is het qua ligging en eigenschappen van het reeds aanwezige groen, zeer geschikt. Door het bos op een meer kindvriendelijke wijze in te richten, worden de lokale kinderen meer uitgenodigd te komen spelen.

De regie op dit project ligt vooralsnog bij het ISGO. Onduidelijk is nog wat er benodigd zal zijn om (een deel van) het bos als natuur met een hoge speelwaarde 'in te richten'. Tot dat moment hoeven hierin ook nog geen keuzes genomen te worden. Indien er daadwerkelijk gekozen zal worden om het bos aan te passen ten behoeve van de speelwaarde voor kinderen, dan zal burgerparticipatie een grote rol spelen. Zowel in het voortraject als het beheer van de speelnatuur.

Wergroep speelruimte is waar mogelijk betrokken bij speelruimte ontwikkelingen, welke het buurt-/ wijkniveau ontstijgen.
--

Financiën

Het op hoogwaardig niveau in stand houden van bestaande speelvoorzieningen vergt financiële middelen. In de productenraming binnen de gemeente Middelharnis is het onderhoud speelplaatsen als apart product opgenomen. De uitgaven ten behoeve van speelvoorzieningen zijn grofweg in te delen in *onderhoud*, *vervanging* en *nieuwe voorzieningen*.

Huidige situatie

Onderhoud

De kosten voor onderhoud worden jaarlijks apart van de vervangingsmiddelen begroot. Onder de post *Overig onderhoud en grootonderhoud* staat jaarlijks ca. € 10.000,- opgenomen. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze middelen worden ingezet voor het onderhoud van bijvoorbeeld de ondergrond en afrastering. Ook staan deze middelen ter beschikking voor (extra) onderhoudswerkzaamheden aan speeltoestellen. Voor aanschaf van nieuwe speeltoestellen, al dan niet als vervanging, kan in deze middelen geen dekking gevonden worden.

Vervanging

Speeltoestellen worden aangeschaft en zijn na een periode van gemiddeld 10 jaar toe aan vervanging. Deze periode is afhankelijk van diverse factoren als duurzaamheid van het product zelf, het gebruik ervan gedurende de jaren, de weersomstandigheden, vandalisme, en dergelijke.

Op het product speelplaatsen is voor *Vervanging speelwerktuigen* een bedrag van ca. € 6.500,- opgenomen, wat jaarlijks geïndexeerd wordt. Deze middelen kunnen vrijelijk ingezet worden om speeltoestellen welke hiervoor in aanmerking komen, te vervangen. Daarnaast is in het bestedingsplan bij de begroting 2009 een bedrag van ca. € 3.500,- opgenomen, wat ook jaarlijks geïndexeerd wordt. Om gebruik te kunnen maken van deze middelen dient het college zijn akkoord te geven. In totaal is dus ca. € 10.000,- beschikbaar voor de vervanging van speeltoestellen.

Nieuwe voorzieningen

Bij behoefte vanuit de gemeenschap aan uitbreiding van de speelruimte binnen de gemeente, wordt met betrekking tot deze uitbreiding, door de betrokken ambtenaren het gemeentelijk standpunt getoetst. Indien aanleg van een extra speelvoorziening wenselijk blijkt, wordt geïnterviewd wat de benodigde financiële middelen zijn om dit te realiseren. Vervolgens wordt hiervoor een raming opgenomen in het concept activiteitenplan, zodat bij de vaststelling van de begroting een integrale afweging kan plaatsvinden. Middels een voorstel zal uiteindelijk het college van burgemeester en wethouders geadviseerd worden en zal er krediet (bij de gemeenteraad) aangevraagd moeten worden. Recent voorbeeld hiervan is de realisatie van de speelgelegenheid aan de Juliana van Stolberglaan, te Middelharnis.

Hiernaast heeft de gemeenteraad in de bestedingsplannen 2007 en 2008 een bedrag van ca. € 25.000,- beschikbaar gesteld. Dit om nieuwe/ dringende initiatieven uit te voeren, naast maatregelen voortkomend uit de beleidsnota speelruimte 1998 – 2008. Uit het activiteitenplan 2009 zijn deze middelen echter geschrapt. Van de in 2007 en 2008 beschikbaar gestelde middelen resteert nog ca. € 40.000,-. Het is van groot belang dat deze middelen aangewend kunnen worden voor nieuwe speelvoorzieningen, en niet voor vervanging van bestaande speelvoorzieningen. Als aangehaald in het hoofdstuk *Aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis*, behoeven enkele districten uitbreiding van het aantal aanwezige speelvoorzieningen. Uit onderzoek zullen de mogelijkheden hiertoe en de benodigde financiële middelen, duidelijk moeten worden.

Gewenste situatie

Onderhoud

Door de hoge frequentie van inspectie wordt getracht de onderhoudskosten zo laag mogelijk te houden. Jaarlijkse indexering van de onderhoudsmiddelen lijkt toereikend om de uitvoering van toekomstig benodigd onderhoud te waarborgen.

Vervanging

Bij aanschaf van een speeltoestel wordt de redelijke verwachting van het aantal jaren waarna het vervangen moet worden, vastgesteld en opgenomen in de *meerjaren raming speeltoestellen*. Hierin staan per speelplaats uitgesplitst; de aanschafprijs van het betreffende toestel, per volgend jaar de dan benodigde vervangingsprijs (= aanschafprijs inclusief jaarlijkse indexering van 1,75%) en het benodigde bedrag voor vervanging in het betreffende vervangingsjaar. Per jaar zijn de benodigde vervangingen geïnventariseerd, wat een duidelijk overzicht biedt van de benodigde financiële middelen voor vervanging van speeltoestellen per jaar. De meerjaren raming speeltoestellen heeft betrekking op de periode 2010 – 2020.

Op basis van het huidige aanbod van speelvoorzieningen, is in de periode 2010 – 2020 in totaal € 402.250,- benodigd voor vervanging van speeltoestellen. De benodigde middelen variëren zeer sterk per jaar, uiteenlopend van € 0,- tot ruim € 100.000,-. Gezien een mogelijke veranderde behoefte als vervanging noodzakelijk blijkt te zijn, of vervanging eerder of later dan gepland (als bijvoorbeeld een toestel nog in goede staat is) dient plaats te vinden, is het wenselijk is dat jaarlijks een gemiddeld bedrag opgenomen wordt als nieuw beleid, om de vervangingen te kunnen bekostigen. Door dit jaarlijks als nieuw beleid op te voeren, is er sprake van een integrale afweging bij de besluitvorming omtrent de begroting. Voor de periode 2010 – 2020 bedraagt het jaarlijks benodigde bedrag € 40.225,-. In de meerjaren raming speeltoestellen is een grafiek opgenomen welke een duidelijk beeld geeft van de variatie in de jaarlijks benodigde middelen voor vervanging van speeltoestellen, op basis van de gemiddelde levensduur. Deze grafiek is als bijlage 4 opgenomen in deze nota.

Wanneer het daadwerkelijke vervangingsjaar is aangebroken, wordt bepaald of het wenselijk is dat het toestel vervangen wordt. De omstandigheden op dat moment kunnen ertoe leiden dat de gebruikers een andere invulling van de speelplaats wensen, doordat bijvoorbeeld de leeftijdsopbouw drastisch veranderd is. De buurt is een belangrijke partij bij de invulling van de speelruimte, zie hiervoor het hoofdstuk *participatie en communicatie*. Voor vervangingen waarbij sprake is van een duidelijk veranderde invulling, zal de ambtelijke werkgroep speelruimte Middelharnis het college vooraf informeren. De meningen vanuit de buurt met betrekking tot de speelvoorziening zullen hierin meegewogen worden. Betreft het vervanging van soortgelijke toestellen en kan dekking plaatsvinden binnen de in de exploitatie opgenomen ramingen, dan zal er geen collegeadvies aan ten grondslag liggen.

Resumerend; voor *Vervanging speelwerkhuizen* een bedrag van ca. € 6.500,- , jaarlijks te indexeren, gestand houden. Jaarlijks € 33.725,- (€ 40225,- - € 6.500,-) opnemen als nieuw beleid, voor vervanging speelvoorzieningen.

Het jaarlijks als nieuw beleid opvoeren van ca. € 3.500,- t.b.v. vervanging speeltoestellen en € 25.000,- voor uitvoering beleidsnota en burgerinitiatieven, komt hiermee te vervallen. In het jaar 2011 zullen bovenstaande financiën voor de eerste maal als beschreven opgenomen kunnen worden in de begroting. Voor 2010 is dit gezien het benodigde tijdspad niet mogelijk.

Gewenste situatie nieuwe voorzieningen

In twee scenario's is sprake van nieuwe voorzieningen. Enerzijds wanneer er op een nieuwe locatie een speelgelegenheid gerealiseerd wordt, waarmee in de meerjaren raming speeltoestellen vanzelfsprekend nog geen rekening gehouden is. Anderzijds wanneer op een bestaande locatie niet alleen de speeltoestellen, maar ook onderdelen als de grond, afrastering, groenvoorzieningen, e.d. dienen te worden vervangen. Wenselijk is in beide gevallen een plan op te stellen, waarbij zowel de invulling en locatie van de speelgelegenheid, als de benodigde financiële middelen onderbouwd worden. Het totaalplan zal vervolgens als nieuw beleid opgevoerd worden. Dit leidt tot opname als nieuw beleid, naast de geadviseerde gemiddelde € 40.225,- (€ 33.725,- + € 6.500,-), voor jaarlijkse vervanging speeltoestellen.

Cofinanciering

Naast participatie van instellingen en burgers in het planvormingsproces, kunnen dergelijke partijen ook een rol spelen in de (gedeeltelijke) financiering van de investeringskosten. Instellingen kunnen hun maatschappelijke betrokkenheid concreet maken door mee te denken en te investeren in de speelvoorzieningen binnen de gemeente Middelharnis. Voor bijvoorbeeld een projectontwikkelaar of woningbouwstichting is de leefbaarheid van de buurt van groot belang. Het bieden van voldoende speelruimte draagt ontegenzeggelijk bij aan de leefbaarheid.

Ook zijn er binnen Nederland diverse stichtingen en organisaties die leefbaarheid en specifiek speelruimte, stimuleren. Stimulans kan geboden worden in bijvoorbeeld professionele ondersteuning bij uitwerking van speelruimteplannen of cofinanciering van projecten. Zowel vanuit het ambtelijk apparaat als vanuit burgers kan een dergelijke samenwerking geïnitieerd worden.

Incidentele middelen

Op 18 juni 2002 is een bouwvergunning verleend aan een derde voor het oprichten van o.a. een woontoren nabij het Knooppunt te Middelharnis. Het hier uit voortkomende handhavingstraject werd voor de gemeente succesvol afgerond bij de Raad van State. Tegen finale kwijting is een bedrag van € 125.000,- aangeboden voor de aanleg van maatschappelijke voorzieningen in onze gemeente. Op 3 juni 2009 is, via de vaststelling van de voorjaarsnota 2009 door de raad besloten:

- € 50.000,- toe te voegen aan de reserve *Projecten Stads- en dorpsvernieuwing en*
- € 75.000,- ten goede te laten komen aan *voorzieningen voor de jeugd, die anders niet gerealiseerd kunnen worden in Stad aan 't Haringvliet en Nieuwe Tonge.* Dit bedrag is gestort in de reserve jongerenactiviteiten.

Het college en de raad zullen geadviseerd worden over besteding van deze middelen, waarbij rekening gehouden wordt met het speelvoorzieningenaanbod binnen beide kernen.

In exploitatie opgenomen ramingen in standhouden en jaarlijks indexeren.
--

Op basis van de meerjaren raming speeltoestellen, jaarlijks een bedrag van € 33.725,- opvoeren als nieuw beleid, om de vervangingen te bekostigen.
--

Voor nieuwe voorzieningen een plan opstellen en een raming opvoeren als nieuw beleid.

Werkgroep speelruimte adviseert college en raad over de ramingen opgenomen als nieuw beleid.
--

Alert zijn op mogelijkheden tot cofinanciering en deze benutten.
--

Het college en de raad adviseren over besteding incidentele middelen, welke ten goede komen aan voorzieningen voor de jeugd in Stad aan het Haringvliet en Nieuwe Tonge.
--

Beleidsuitgangspunten 2009 - 2012

Hoofdstuk	Korte terugblik
De waardering van de burger voor het speelvoorzieningenaanbod binnen de gemeente verhogen, door uitvoering te geven aan de nota speelruimte 2009 – 2012.	

Hoofdstuk	Belangen van buitenspelen
De brede effecten van buitenspelen erkennen en hiermee samenhangend het belang van speelruimte binnen de gemeente onderschrijven.	

Hoofdstuk	Speelgelegenheid en speelfuncties
Formele speelgelegenheden bieden op buurt-/ wijkniveau.	
Informele speelruimte binnen de openbare ruimte als zodanig erkennen en waarborgen.	
Binnen de speelruimte de mogelijkheden bieden voor de diverse functies van spelen.	

Hoofdstuk	Voorwaarden aan speelgelegenheden
De voorwaarden aan speelgelegenheden hanteren en indien nodig verbeteringen in aanbrengen.	

Hoofdstuk	Doelgroepen
Gevarieerd aanbod speelvoorzieningen gebruiken bij inrichting van formele speelruimte.	
De leeftijdscategorieën 0 tot en met 5 jaar en 6 tot en met 11 jaar, zijn de twee doelgroepen waarop bij de inrichting van formele speelruimte de nadruk ligt.	
Speelruimte toegankelijk en door het aanbod aan voorzieningen, aantrekkelijk houden voor een brede doelgroep.	

Hoofdstuk	Beschikbaarheid speelruimte
Werkgroep speelruimte betrekken bij projecten in de openbare ruimte, welke mogelijk leiden tot wijzigingen van de (in)formele speelruimte.	
Landelijke normeringen en maatstaven voor speelruimte als streefwaarden beschouwen, maar met aandacht voor de lokale behoeften en omstandigheden.	
Bij behoefte aan uitbreiding speelruimte de mogelijkheden tot meervoudig ruimtegebruik onderzoeken.	

Hoofdstuk	Aanbod speelgelegenheid gemeente Middelharnis
Werkgroep speelruimte laten onderzoeken waar binnen districten 3, 4 en 7, extra speelruimte gerealiseerd kan worden en welke kosten hiermee gemoeid zullen zijn.	

Hoofdstuk	Veiligheid
Voldoen aan alle wettelijke eisen die aan de beheerder van speeltoestellen opgelegd zijn.	
Ten behoeve van de kwaliteit van de formele speelgelegenheden, de regelmaat van visuele en functionele inspecties in eigen beheer, in stand houden.	

Hoofdstuk	Participatie en communicatie
Bij grootschalige vervangingen van speeltoestellen of andere ingrijpende veranderingen aan speelgelegenheden, wordt de buurt betrokken.	
Duidelijk communiceren over de rol van de buurt bij burgerparticipatie.	
Buurt- en kerngericht werk nauw betrekken binnen het speelruimtebeleid.	
Publiciteit geven aan initiatieven met betrekking tot de speelruimte binnen de gemeente.	
De werkgroep speelruimte voert regie op het speelruimtebeleid.	
(Aan)Vragen met betrekking tot speelvoorzieningen structureren door de afdeling maatschappelijke zaken.	
Klachtensysteem buitendienst nadrukkelijker kenbaar maken voor burgers.	

Hoofdstuk	Ontwikkelingen aanverwant aan speelruimtebeleid 2009 – 2012
Werkgroep speelruimte is waar mogelijk betrokken bij speelruimte ontwikkelingen, welke het buurt-/ wijkniveau ontstijgen.	

Hoofdstuk	Financiën
In exploitatie opgenomen ramingen in standhouden en jaarlijks indexeren.	
Op basis van de meerjaren raming speeltoestellen, jaarlijks een bedrag van € 33.725,- opvoeren als nieuw beleid, om de vervangingen te bekostigen.	
Voor nieuwe voorzieningen een plan opstellen en een raming opvoeren als nieuw beleid.	
Werkgroep speelruimte adviseert college en raad over de ramingen opgenomen als nieuw beleid.	
Alert zijn op mogelijkheden tot cofinanciering en deze benutten.	
Het college en de raad adviseren over besteding incidentele middelen, welke ten goede komen aan voorzieningen voor de jeugd in Stad aan het Haringvliet en Nieuwe Tonge.	

Bijlagen

Bijlage 1: Quick scan 'Speelvoorzieningen in de bebouwde omgeving'

Betreffende bijlage ligt ter inzage in de fractiekamer.

Bijlage 2: Indeling districten

In bijlage 1 staan de kernen Nieuwe Tongen en Stad aan het Haringvliet niet opgenomen, omdat beide kernen als één district beschouwd worden.

District 1: Middelharnis 'Zuid'
District 2: Middelharnis 'Oost'
District 3: Middelharnis 'West'

District 4: Sommelsdijk 'Noord'
District 5: Sommesldijk 'Midden'
District 6: Sommelsdijk 'Zuid'

District 7: Nieuwe Tonge

District 8: Stad aan het Haringvliet

De benamingen van de districten zijn een vrije keuze van de auteur geweest en dienen als zodanig niet verward te worden met andere bruikbare indelingen.

Bijlage 3: Plattegronden vier kernen

Op de plattegronden komen een aantal zaken tot uiting, waarvoor hieronder een toelichting.

De afbakening binnen de kernen Middelharnis en Sommelsdijk geven de districtsindeling weer. Op de plattegronden van Nieuwe Tonge en Stad aan het Haringvliet is hiervan geen sprake, omdat deze kernen als één district beschouwd worden in deze nota.

De zwarte, gedrukte nummers corresponderen ieder met een formele speelruimte. Deze nummers staan opgenomen in het fotoboek speeltoestellen, waarin terug te vinden is welke voorzieningen zich op de betreffende speelplaats bevinden. De zwarte, gedrukte nummers geven een goed beeld van de spreiding van de speelplaatsen.

Op de plattegronden van Middelharnis en Stad aan het Haringvliet zijn witte kaders met het woord 'nieuw' hierin opgenomen. Dit betreffen nieuwe speelvoorzieningen, welke nog niet in het fotoboek speeltoestellen zijn opgenomen. Dit komt door de recente realisatie van deze speelplaatsen.

In de gele kaders op de plattegronden staan het totaal aantal 0 t/m 11 jarigen, per district weergegeven.

Bijlage 4: Grafiek benodigde middelen jaarlijkse vervanging speeltoestellen

Bijlage 4 betreft een grafische weergave van de benodigde financiële middelen per jaar, voor vervanging van de huidige speeltoestellen binnen de gemeente Middelharnis.

De grafiek komt uit de meerjaren raming speeltoestellen.